

ב"ה

Amud Yomi Chabad

Study Companion

A collection of translations, summaries, diagrams, and
Halochas on the daily Amud

Week of Parshas

Vayakhel

19th – 25th Adar I,

5782

20/02 – 26/02

Masechta Berachos

61a – 63a



AmudYomiChabad.com

SHIUR LOCATIONS

Chicago

Time: Sunday – Thursday 8:30 pm.

Location: Beni Reuven 6350 N Whipple

Magid Shiur: Rabbi Hertz and Rabbi Markowitz Shlita

SHIURIM ON LINE

You can participate in the daily Shiurim live on zoom ID: 8951-636-5623

Shiur in Hebrew: 15:00 Erets Yisroel Time

Shiur in English: 20:15 UK Time

**The daily Shiurim are available on the telephone through ‘KOL
HALASHON’:**

Eretz Yisroel: *6761 | +972 361-71111

England: 0208 191-7000

USA: +1718 521-5231

English Shiur: *7 followed by 999412

Hebrew Shiur: *7 followed by 910658

The daily Shiurim are also available through the websites:

English: Anash.org

Hebrew: col.org.il

Amudyomichabad.com

Contents

- Gemora original text - Shas Vagshal
- Daf Hachaim Colour review pages
- Daf Yomi digest from dafdigest.org
- Tosafos on the Daf
- Rambam on the Amud from Dr. Baruch Davidoff at rambampress.com



STEINSALTZ CENTER
LET MY PEOPLE KNOW



Foreword

With gratitude to Hashem, we are pleased to present this new weekly 'Koivets Limud' containing the Gemoras, summaries, and Halochas relevant to the daily Amudim.

The Amud Yomi L'anash program began on the 6th of Tammuz 5780 as an aide to fulfilling the request of the Frierdiker Rebbe and Minhag Chabad to study an Amud of Gemora each day.

The program studies an Amud a day, from Sunday to Thursday, with Friday and Shabbos reserved for review.

The program hosts two daily Shiurim in English and Hebrew. Rabbi Berel Korf Mashpia in Manchester in English and Rabbi Dan Naftalin Magid Shiur in Yeshiva Merkozis K'far Chabad in Hebrew.

For more information, please email: anashamudyomi@gmail.com or visit our website amudyomichabad.com

Hatslocha Rabba and happy learning!

This pamphlet has been printed by Amud Yomi L'anash as an aid for daily Gemora study and is not for sale of profit and all copyright reserved.

The importance of daily Gemara study

❖ The Frierdiker Rebbe requests Chassidim to study an Amud of Gemara every day ten months before the Daf Yomi Takona

On the 9th of Elul 5683, Rabbi Meir Shapira Zt"l announced the Takona of Daf Yomi, which in practice began on Rosh Hashana 5684. Interestingly, the Frierdiker Rebbe, at the beginning of the year 5683, during the Simchas Torah Farbrengen in Rostov, requested that every Chossid study an Amud of Gemara each day, and subsequently asked this several times.

❖ To study an Amud of Gemara each day, and if missed, to make it up the next day

During the Sichah of Chag Hageulah 19th Kislev of the same year, the Frierdiker Rebbe said: "We have already noted on Simchas Torah, that each individual should study a Parsha of Chumash with Rashi, a Perek Tanya and an Amud of Gemara and the learning should be each on his level as a Kevius B'nefesh, and if missed due to extraneous circumstances, he should study double the following day.

(Sefer hasichos 19th Kislev 5684)

❖ A life of tranquillity

Also, in a special Sichah of the Frierdiker Rebbe in the year 5704, when describing a life of tranquillity, he mentions participation in an Amud Gemara Shiur: "To say the morning Brochos slowly, and if possible, to recite Tehilim before Davening, after Davening to say the daily Shiur of Tehilim and to learn something. After mincha to learn Mishnayos and Eyn Yakov and to daven maariv, and after maariv, even if he can't study alone, he listens to a communal Shiur and learns an Amud Gemara. Before going to sleep, he recites Krias Shema al Hamita in a befitting manner. For someone like this, the day is long, and this is called Yomim Aruchim. *This* is the meaning of the verse: "He is given long days and years".

(Sefer Hasichos 5704 page 57)

❖ **Chassidim would study an Amud Gemara every day**

Also, in “Sefer Haminhogim,” the Rebbe put in from the Frierdiker Rebbe that Chassidim would study an Amud of Gemara every day. “At the minimum, each person should learn a Masechta of Gemara a year.”

Adding as a footnote from Sefer Hasichos 5700, “Chassidim would study every day an Amud of Gemara.”

(Sefer Hasichos 5700 and Sefer Haminhogim Chabad page 21)

❖ **The difficulties in studying Gemara detract from worries regarding health and Parnosa.**

“Regarding having forfeited his Kevius in Gemara because it is hard to focus, I think that he should renew this commitment. The worry and distress from the difficulties in study and comprehension, but continuing anyway, being it the wisdom and will of Hashem, will detract from other concern and pain in matters of livelihood and health.

(Igros Kodesh, vol. 4 page 234)

עין משפט
גזר מצוה

ענ א מיי פיה מהל יסודי
המורה הל' ז סגס עשן
ג:

עד ב מיי פ"ו מהלכות בית
הביתרה הל' ה:
עק ג מיי שם הלכה ח:
עו ד מיי שם הלכה ט
טושיע אר"ח סימן ג
סעף ה:

רבינו חננאל

ריאה שואבת כל מיני משקין, טחול סחוק, קיבה ישנה, נגער הישן ישן הנער, קרקבן טוחן, כבד כועס, מרה וזרקת בו טפה ומנחתו (נפס) [נמוקן], והלך לו. תנא נגער שפיהן או ישנו שניהן מיד מת. תנו רבנן צדיקים יצר טוב שופטן שנאמר ולבי חלל בקירי, רשעים יצר רע שופטן שנאמר נאום פשע לרשע בקרב לבו וגו', בינונים זה וזה שופטן, שנאמר כי יעמוד לימין אביון, אמר רבה כגון אנו בינוניין אנו, אמר ליה אבוי או יאנו בינוניין אנו, לא שבק מר חיי לכל בריה, אמר רבה ידע איניש בנפשיה אי צדיק אי רשע הוה, ובכל נפשך אפילו נוטל את נפשך. תנו רבנן פסג פחת גזרה מלכות הרשעה שמר על ישראל, שכל העוסק בתורה ידוק בחיבו, ואלך פמוס וכל, עד שחוציצא את אר' עקיבא להריגה, וזמן קרית שמע היה, ויהי מקבל עליו מלכות שמים, אמרו לו תלמידיו רבנו עד כאן, ובמר להן כל ימי הייתי מצטער אהא דכתיב בכל נפשך ואפילו נוטל את נפשך, ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו, ולא הספיק לגמור את הדבר עד שיצתה נשמתו באחד. יצתה בת קול אשרך ר' עקיבא שיצתה נשמתך באחד. תנ"י לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח המבוכן כנגד בית קודש הקדשים. אוקמה ר' יוחנן מן הצופים ולפנים וברואה, ובמקום שאין גדר, ובזמן שהשכינה שורה. פירוש, לא יקל אדם את ראשו, לא יחלך בהרמת ראש בקומה זקופה אלא בכפופת קומה והברכת ראש. תניא הנפנה בכל מקום לא יפנה מזרח ומערב אלא צפון ודרום ובגליל אפילו צפון ודרום וכו'. וקומא לן כרבי עקיבא אסור להיפנות מזרח ומערב בכל מקום ואפילו בחוצה לארץ לא, דהא רבה הוה מנח ליבני מזרח ומערב כול', פירוש כרי ששים וגלוי על הלבנים שהן נתונין מזרח ומערב, יבואו פניו ואחוריו צפון ודרום, ואמר אנא כר עקיבא סבירא לי דאמר אפילו בחוצה לארץ אסור להיפנות מזרח ומערב.

סא:

שואבס כל מיני משקין. אע"פ שהן נכנסין בכרס דרך הושט הריאה מוצאתן ומצטעד לדופני הכרס: **זורקס** **זו טפה**. מרה ומניחתו מן הכעס: **שוחק**. שחוק: **קרקבן**. צעוף הוא המסס צהמה: **טוחן**. המאכל: **אף**. החוטם: **נעור**. **ישן הנעור**. שנתחלפה וצאה השניה מן האף והקיצה נעורת: **נמוק וסולך**. לו. מתנונה והולך לו ונמשך למיתה. לשון אחר נעור הישן הקיצה ונמלאו קיצה ואף נעורים שאינו ישן כלל או ישן הנעור ונמלאו שניהם ישנים ואינו נעור כי אם צקושי: **ונצי חלל בקרבי**. יצר הרע הרי הוא כמת בקרבי שיש צידי לכופו: **נאס פשע לרשע וגו'**. אמר דוד בקרב לצי יס^ו ואומר אני שהפשע נאס לרשע כלומר שהיצר הרע אומר לרשע אל יהא פחד אלהים לנגד עיניך אלמא יצר הרע שופטו עד שמרחיקו שאינו מתפחד מיוצרו: **כי יעמוד**. הקצ"ה: **לימין אביון להושיע משופטי נפשו**. ש"מ יש לך אדם שיש לנפשו שני שופטים: **לא שבק מר חיי לכל צדיק**. אם אחת מן הציונים אין לך צדיק גמור צעולם: **לרשעי גמורי**. העולם הזה שאין להם צעולם הצא כלום וצריכין ליעול שכן כאן כגון אחאז שהיה עשיר מאד דקאמר ליה בן הדד כספך וזהבך לי הוא (מלכים א ט): **לצדיקי גמורי**. העוה"צ שאין להם צעוה"ז כלום כגון רבי חנינא בן דוסא שדי לו בקצ חרובין מערב שבת לערב שבת ^(ה) (מעניות כד:): **לכן נאמר ככל מאדך**. מן החציצ

עליך: והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. קורא קריאת שמע: **ממסיס ידך וי' ממסיס**. מידך היה לו למות ולא מידי צטר ודס: **מן הלופים**. מקום שיכולין לראות משס הר הזית ומשס והלאה אין יכולין לראותו: **וברואה**. שיכול לראות משס פרט אס מקום שיוך הוא: **ובשאין גרי**. מפסיק צינו להר הזית: **ובזמן שהשכינה שורה**. שצית המקדש קיים: **הנפנה ציהודה לא יפנה מזרח**

בורחים אמרו לו מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם אמר להם רצונכם שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם כשם שדרו אבותי עם אבותיכם אמרו לו אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות לא פקח אתה אלא טפש אתה ומה במקום חיותנו אנו מתיראין במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה שכתוב בה ”כי הוא חייך ואורך ימין כך אם אנו הולכים ומבטלים ממנה עאכ"ו אמרו לא היו ימים מועטים עד שתפסוהו לר"ע וחבשוהו בבית האסורים ותפסו לפפום בן יהודה וחבשוהו אצלו אמר לו פפום מי הביאך לכאן אמר ליה אשרך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה אוי לו לפפום שנתפס על דברים בטלים בשעה שהוציאו את ר' עקיבא להריגה זמן ק"ש היה והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל והיה מקבל עליו עול מלכות שמים אמרו לו תלמידיו רבינו עד כאן אמר להם כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך אפילו נוטל את נשמתך אמרתי מתי יבא לידי ואקיימנו ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד יצתה ב"ק ואמרה אשרך ר"ע שיצאה נשמתך באחד אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה זו תורה זו שכרה ”ממתיים ידך וי"י ממתיים וגו' אמר להם חלקם בחיים יצתה בת קול ואמרה אשרך ר"ע "ישאתה מזומן לחיי העוה"ב: ”לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח שהוא מכון כנגד בית קדשי הקדשים וכו'": אמר רב יהודה אמר רב לא אמרו אלא מן הצופים ולפנים וברואה איתמר נמי א"ר אבא בריה דרבי חייא בר אבא הכי אמר רבי יוחנן לא אמרו יאלא מן הצופים ולפנים וברואה ובשאין גדר ובזמן שהשכינה שורה ת"ר הנפנה ביהודה לא יפנה מזרח ומערב אלא צפון ודרום ובגליל לא יפנה אלא מזרח ומערב ורבי יוסי אומר לא אסרו אלא ברואה ובמקום שאין שם גדר ובזמן שהשכינה שורה וחכמים אוסרים חכמים היינו ת"ק איכא בינייהו צדיין תניא איך הנפנה ביהודה לא יפנה מזרח ומערב אלא צפון ודרום ובגליל צפון ודרום אסור מזרח ומערב מותר ורבי יוסי מתייר שהיה רבי יוסי אומר לא אסרו אלא ברואה רבי יהודה אומר בזמן שבית המקדש קיים אסור בזמן שאין בית המקדש קיים מותר רבי עקיבא אומר בכל מקום רבי עקיבא היינו ת"ק איכא בינייהו חוץ לארץ רבה הוו שדיין ליה לבני מזרח ומערב אזל אבוי שדגהו צפון ודרום על רבה תרצנהו אמר מאן האי דקמצער לי יאנא כר' עקיבא סבירא לי דאמר בכל מקום אסור: תניא

הרואה פרק תשיעי ברכות

ומערב. אחוריו למזרח ופניו למערב ולא אחוריו למערב ופניו למזרח. מפני שירושלים צארך יהודה היא בצפונה של ארץ יהודה צגזול שצין יהודה לצנימין ויש מארך יהודה הימנה [למזרח] עד סוף ארץ ישראל והימנה למערב עד סוף ארץ ישראל שארך יהודה על פני כל אורך ארץ ישראל

היא מן המזרח למערב כרעוה ארוכה וקצרה ואס יפנה מזרח ומערב יהיה פרועו לצד ירושלים או פרועו שלפניו או פרועו שלאחריו אצל צפון ודרום יפנה וצלנד שלא יפנה כנגד ירושלים ממש צדרומה של ארץ יהודה: **ובגליל**. שהיא בצפונה של א"י לא יחזיר פניו צפון ודרום אלא מזרח ומערב: ה"ג **וחכמים אוסרין**. ולא גרסינן בכל מקום: **חכמים היינו ס"ק**. דלומר לא יפנה ולא מפליג צין רואה ללא רואה צין בזמן הזית צין בזמן הזה: **איכא צינייהו צדיים**. דיהודה וגליל שאינן כנגד ירושלים ממש. למתא קמא צדדין נמי אסירי דהא הנפנה ציהודה קאמר כל יהודה משמע ורצנן צתראי סברי כנגד ירושלים ממש אסור אצל לצדיין מותר דהא אדרי יוסי קיימי דלומר לא אסרו אלא צרואה אצל צרחוק לא ואפילו כנגד ירושלים ממש ואחו רצנן למימר וחכמים אוסרים אפילו שלא צרואה ואפילו בזמן הזה ומיהו נגד ירושלים לא: צדר' עקיבא גרסינן **כנל מקום**. הלכן צחוה לארך נמי קאמר: **הוו שדיין ליה לצני**. לצנים שיש צעז עלינן לפנות היו מתקנים וחקופות על צדיהן ראשן א' למזרח והשני למערב לצנה אחת לצפון ולצנה אחת לדרום והוא יושב על האחת ונפנה צייתים נמצא הוא נפנה צפון ודרום ולא היה רואה לפנות צצבל מזרח ומערב לפי שצבל צמוצחה של ארץ ישראל עומדת שלא יהא פרועו לא מלפניו ולא מלאחריו לצד ארץ ישראל: **אזל אצני שדגהו צפון ודרום**. לראות אס יקפיד רצו על כך אי סבירא ליה כר"ע דלומר צחול' נמי קפדינן עלה דמילתא: אחר

למה נאמר בכל מאדך. יאמר החצי שכן וכל שכן שאינו חצי (ויסא פב. ובעי"ו פסחים כה.). לכך נאמר בכל מאדך. כלומר תהא אהבתו חזית כן יותר מכל הסביב לך (סנהדרין עד.) לפי שלפעמים שזה חציב ופעמים שזה חציב, לכן הולכיו צניטין לומר אהוב את צוראך יותר מן החציב עליך (פסחים שם.) במסרקות. פסיות (סוטה תח.). עד כאן. כלומר עניין אי אחת מנחת טונתך (רש"י בע"י.) ממתים ידך ה'. ידך עכשיו הס ממתים, מנו מומתים, אמר להם. הקציה, חלקם בחיים (שם).

מסורת הש"ס

א) נצעי"ו ויגלוקט אית' רבה והוא נכון לפנ"ש מוס' עירובין ה. ד"ה והא שלא אמר אכ"י מר לרבא חבירין, ב) פסחים כה. סנהדרין עד. יומא פב., ג) גילוקט רמו מתנ"י לימא ר' עקיבא אומר אס נאמר בכל נפשך ק"ו בכל מאדך אלא בכל מדה ומדה שהוא מודד לך צין צמדת הטוב צין צמדת הפורענות, ד) נבס"א טסף: הרשעה, ה) נמנחות טז. א. א) נמי מוס' כמותות ק: ד"ה מומתן וכו', ו) בקריא: גברי לבי יסן, ח) גלעיל ח. א.

תורה אור השלם

- י. עני ואביון אביו ולבי חלל בקרבי:
- באם פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו: תהלים לו ב
- כי יעמוד לימין אביון להושיע משפטי נפשו: תהלים קט לא
- לאבאך את יי אלהיך לשמע בקולי וקדבך בו פי דהא יחידך ואורך ימין לשבת על האבךהא אשר נשבע יי לאבתיך לאבךהם לירצוק ולקעקב לתת דברים ל כ
- ממתים ידך יי ממתים מולד חלקם בחיים וצפונך תמולא בטנם ישובנו בגים וצדיקתו יתגרם לעוללליהם: תהלים יד יד

מוסף רש"י

למה נאמר בכל מאדך. יאמר החצי שכן וכל שכן שאינו חצי (ויסא פב. ובעי"ו פסחים כה.). לכך נאמר בכל מאדך. כלומר תהא אהבתו חזית כן יותר מכל הסביב לך (סנהדרין עד.) לפי שלפעמים שזה חציב ופעמים שזה חציב, לכן הולכיו צניטין לומר אהוב את צוראך יותר מן החציב עליך (פסחים שם.) במסרקות. פסיות (סוטה תח.). עד כאן. כלומר עניין אי אחת מנחת טונתך (רש"י בע"י.) ממתים ידך ה'. ידך עכשיו הס ממתים, מנו מומתים, אמר להם. הקציה, חלקם בחיים (שם).

מסורת הש"ס

א) וְאֵלֶּיכֶם הִנֵּנְתֶּם, ב) וְנִדְבַרְיִי הֵנִי רַב, ג) תַּעֲנִית מִן: סוּטָה מ.י. ד) נִמְסַח כִּי: ט) לַעֲלֹם. סהרידן ע.י. ו) מוֹסַפְתָּא פִּיּוּ ה"ל, ז) נַעֲרִי גִיטִּמָּה עֲבָרִין נַעֲרִין וְלִקְפָּרָן, ח) נַעֲרִי מוֹסַפּוֹת סוּטָה ככ: ד"ה בַּעֲרִין וכו' אֶרֶימָה פִּירוּשִׁי בְּסוּדָא דְהַבָּלָא, ט) אִמְרִן רב פֶּסָא הֵינֵי דְלִמְרִי לִינֵי גִנְגָא אִפּוּס מִתְחַרְמָא רִחְמָנָא קִרִי קִי הוּא הִטַּעַם בַּעֲיִי, י) קִדּוּשֵׁין פֶּסֶ: ע"ש, כ) נְסוּטָה ג.כ. ז) מִיר ב.ג. ט) יוֹמָא יח. ז) נִבְרִית פִּיּוּ ה"ל, ח) וְנִדְבַרְיִי יכ,

לְעִזֵּי רִשָּׁי

^{ברורשי"ד שלגבוירש"י} ^[ברורשי"ד של גבוירש.י] ^{רקמה.}

מוֹכַפֵּי רִשָּׁי

^{חובא בסוף הסכת.}

רבינו ניסים

עַתָּה לַעֲשׂוֹת לִהְיוֹת תּוֹרַתְךָ. פִּירוּשׁ שְׂעֵמֵי גִבְרִיאל רַבִּי מַעֲרָבָא ר' יוֹסִי אוֹמֵר אִם נִחְשֵׁנוּ בְּדִבְרֵי תוֹרָה בְּפִין אֵל בְּחֹבֹל הָלֵם מֵאִי שְׂעֵמָא (מַשְׁלִי כַּט) וְאֵל תְּבֹחַ כִּי זִקְנָה אִמָּךְ אִמְרַתְךָ יֵדְעִיא אִם נִדְחָקָא אוֹמֵרְךָ עֲמֹד וְגִדְרָה כִּשֶׁם שַׁעֲשֵׁה אֱלֹקָהּ שִׂוְהָ מוֹרִיךָ אֵת יִשְׂרָאֵל לַפְעֻמִּי גִדְלִים מִה שְׂעֵם (ש"א א) וְעַלְהָ הָאִישׁ הָהוּא מַעֲדִיר:

רבינו חננאל

עליהו לילף מרמקפנדריא מה קפנדריא בכנסת אסור, אף (נעל) ותיקיה) בכנסת אסור. ופריך כי תנא, מה תנא לילף לה לשמו של הקדוש צרוך הוא: **בשעת המגניבים**, שאין חממי הדור מרצינים מורה לתלמידים: **בשעת המפורים**, שהגדולים שזדור מרצינים מורה: **כנם**, אמה ולא טעול שררה עליהם דאף זו לכבוד שמים היא לאחוז במדת הענוה וכתבי עת לעשות לה' הפרו תורתך: **ואם ראים דור שאין הסורה חנינה עליו כנם**, ולא ר' יוסי ברי יהודה אומר כי אין לבוא אל שער המלך בלבוש שק, והלא ברוים כל תומוה ומה שי שאינו מאוס לפני בשר דם כד, ריקה שהיא מאוסה לפני בשר דם, על אחת כמה וכמה לפני מלך המלכים שהיא מאוסה. ומשקנין ואימר בהר הבית דאסיר מנעל ותיקף ריקה מנעל לאיסורא, בית הכנסת דנעל שרי ונילף ריקה מקפנדריא, מה קפנדריא בכנסת נמי אסירא אף ריקה בכנסת אסירא, ומשקנין אילא רבא דאסיר ריקה בכנסת אמר לך כי ביתו, מה ביתו קפנדריא קפיד, אמנעל ואריקה לא קפיד, אף בית הכנסת אקפנדריא הוא דאסיר אבל מנעל ריקה שרי, וקילי כרבא דנעל ריקה בכמהינן לא אסיר, ואי ריקה כי אימטלין אסיר, פירי כל חותם הברכות שהיו במקדש היו [ומאורם] מן העולם, משקלקלו המינים ואמרו אין עולם אלא אחד, התקניו שיהיו אומרינן מן העולם ועד העולם. יירושלמי תני לא היו עונין במקדש ומה היו אומרים בביתן שם כבוד מלכותו לעולם ועד. ונו רבנן ... [נהל הוקן אומר בשעת המגניסין פור בשעת המפורים כנס ואם ראית דור שהתורה חביבה עליי, פור שנאמר יש מפורא ונוסף עוד. דרש בר קפרא באתר דלית גבר תמן הוי גבר. אמר אביי שפע מינה באתר גבר תמן, לא תהוי גבר, פשיטא, לא צריכה למשניהם שוין] אם בן חממי תלמיד חכמים שוין בחממי ובידרא אין רשאי לאחד ליכנס בבבול חבירו ולחלוק עליו,

ואימא הר הביט דאסור נמנעל. ילפינן ריקה מיניה לאיסורא בקל וחומר אבל בית הכנסת דשרי נמנעל לא נילף ריקה להמירה דריקה מאימא אלא ילפינן מקפנדריא לאיסורא: **ויצרכו שם כבודך**. בשכמל"ו עונים והמצדך אומר צרוך ה' אלהי ישראל מן העולם ועד העולם. מפרש בתוספתא

שחקנו מן העולם ועד העולם להודיע שאין העוה"ז לפני העוה"צ כלום אלא כפרוזדור לפני הטרקלין כלומר הנהיגו צרכותיו בעוה"ז כדי להיות רגילים לעוה"צ שכולו ארוך:

סהלס אחס. שיענו פעם אחת בשכמל"ו: על כל הצרכות בסוף צרכה אחרונה: **וי סימא בועו מדעתיה עבד**. ולא גמרינן מיניה: **הא שמע**. דגמרינן ממלאך שאמר לגדעון: **וכי סימא מלאך הוא דקאמרי ליה לגדעון**. כלומר לא שאל שגלומו ולא צרכו אלא גליחות קאמר מאת המקום לצשרו שהשינה עמו ולא גמרינן מיניה: **הא שמע אל סבזו כי זקנה אמן**. אל תבזו את בועו לאמר מדעתו עשה אלא למוד מזקינא ישראל כי יש לו על מי שיסמוך שנאמר עת לעשות לה': **מסיפיה לרישיה כו'**. אס צאל לדרשו למקרא זה יש לך לדרשו יפה צין ככתבינו צין בהפוך: **מרישיה לסיפיה עס לעשות לה' משום הפרו**. עמים הם לה' לעשות משפט פורעניות בעוצרי לזנו משום דהפרו תורתך: **מסיפיה לרישיה**. הפרו תורתו עושי לזנו כגון אליהו צהר הכרמל (מלכים א יח) **סהקריצ צנמה בשעת איסור הצמות** משום דעת לעשות סייג וגדר בישראל לשמו של הקדוש צרוך הוא: **בשעת המגניבים**, שאין חממי הדור מרצינים מורה לתלמידים: **בשעת המפורים**, שהגדולים שזדור מרצינים מורה: **כנם**, אמה ולא טעול שררה עליהם דאף זו לכבוד שמים היא לאחוז במדת הענוה וכתבי עת לעשות לה' הפרו תורתך: **ואם ראים דור שאין הסורה חנינה עליו כנם**, ולא

בה ^{בכל דרכיך דעהו והוא יישר ארחותיך} אמר רבא אפילו לדבר עבירה^ט י'דרש בר קפרא לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה מה היא אמר

רב חסדא מחטא דתלמיותא: תניא ר' אומר לעולם אל ירבה אדם רעים בתוך ביתו שנא' וְאִישׁ רָעִים אֶפְסָרוּפּוּס בֵּיתוֹךְ תניא ר' אומר יאל ימנה אדם אפטרופוס בתוך ביתו שאלמלי לא מינה פוטיפר את יוסף אפטרופוס בתוך ביתו לא בא לאותו דבר תניא וְכִי יִהְיֶה אִמְרְךָ חֻקִּיהָ בְּרִיהַ דְּר' פִּרְנָךְ אמר רבי יוחנן למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה לומר לא לאותו דבר תניא וְכִי יִהְיֶה אִמְרְךָ חֻקִּיהָ בְּרִיהַ דְּר' פִּרְנָךְ אמר רבי יוחנן למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות לומר לך כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותנן לכהן סוף נצרך לכהן על ידי אישתו שנאמר וְאִישׁ אֶת קִדְשׁוֹ לֹא יִהְיֶה וּסְמִיךְ לִיהּ וְאִישׁ אִישׁ כִּי תִשְׁמָה אִשְׁתּוֹ וּכְתִיב וְהִבִּיא הָאִישׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וּגו' ולא עוד אלא סוף שנצרך להן שנאמר ואיש את קדשיו לו יהיו אמר רב נחמן בר יצחק ואם נתנן סוף מתעשר שנאמר וְאִישׁ אִשֶּׁר יֵתֵן לְכַהֵן לֹא יִהְיֶה לוֹ יְהִיה מִמּוֹן הָרֵבָּה א" הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפר כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו שנאמר וְהִיהָ שָׂדֵי בְּצִרְךָ וּכְסֶפְךָ תוֹעֲפּוֹת לָךְ ר' שמואל בר נחמני אמר פרנסתו מעופפת לו כצפור שנאמר וּכְסֶפְךָ תוֹעֲפּוֹת לָךְ א"ר מבי א"ר יאשיה כל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה שנאמר וְהַתּוֹרָפִית בְּיוֹם צָרָה צָר כַּחֲכֵה א"ר אמי בר מתנה אמר שמואל ואפילו מצוה אחת שנאמר התרפית מכל מקום אמר רב ספרא ר' אבהו הוה משתעי כשירד חנינא בן אחי רבי יהושע לגולה היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ שגרו אחריו שני ת"ח רבי יוסי בן כיפר וכן בנו של זכריה בן קבוטל כיון שראה אותם אמר להם למה באתם אמרו ליה ללמוד תורה באנו הכיזי [עליהם] אנשים הללו גדולי הדור הם ואבותיהם שמשו בבית המקדש כאותה ששגינו ^{זכריה בן קבוטל} אמר הרבה פעמים קריתי לפניו בספר דניאל התחיל הוא מטמא והם מטהרים הוא אוסר והם מתירים הכיזי [עליהם] אנשים הללו של שוא הם של תהו הם אמרו לו כבר בנית ואי אתה יכול לסתור כבר גדרת ואי אתה יכול לפרוץ אמר להם מפני מה אני מטמא ואתם מטהרים אני אוסר ואתם מתירים אמרו לו מפני שאתה ה'מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמר להם והלא עקיבא בן יוסף היה מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמרו לו הנה רבי עקיבא שלא הניח כמותו בארץ ישראל א"ל אף אני לא הנחתי כמותי בא"י אמרו לו גדיים שהנחת נעשו תישים בעלי קרנים והם שגורנו אצלך וכן אמרו לנו לכו ואמרו לו בשמנו אם שומע מוטב ואם לאו יהא בנדוי ואמרו

אמר רבא אפילו לדבר עבירה, פירוש אפילו המתכוון לעשות עבירה, כיון שמשים

ברעו שחבקי'ה יודע מעשיו נמנע, והיינו דכתיב והוא יישר ארחותיך. תניא ר' אומר אל ימנה אדם אפטרופא בביתו,

שנא ינה אשתו לדבר עבירה. וראיה לדבר אשתו של פוטיפר. תניא אמר ר' למה נסמכה פרשת שוטה לפרשת נזיר,

לומר לך כל הרואה שוטה בקלקלה יזיר עצמו מן היין, ומשמיה דר' יוחנן אמרו למה נסמכה פרשת שוטה לפרשת

הרואה פרק תשיעי ברכות

סג.

טעיל דצרי תורה לציון: **הפרו סורפך**. מלפזרה צשעה שהכנוס לשם שמים: הכי גרסינן **זלם קצון קנה מינה**. אס ראית פרקמטיא צוול קצון וקנה מינה ואסוף שסופה להמיקר: **פשיטא**. הא דלציי למה לי פשיטא שלא יורה אדם הלכה צפני רצו למה ליה לצאיי למשמע מכללל: **בששניהן שוין**.

אס צאלת צמקוס תלמיד חכם ואינך גדול ממנו אל טעול עטרה לדרוש צמקומו: **בכל דרכיך**. אפילו לעצור עצינה: **דעוה**. מן לב אס לורך מלוה הוא כגון אליהו צהר הכרמל עצור עליה: **מחטא דסלמיותא**. צרושי"ד שלגבוירש"ש שהתפירות עשויות שורות שורות כתלמי מענה: **לסדרועע**. להסרוץ: **אפטרופוס**. מכנים ומוזיל נכסיו: **כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותנן לכהן סוף שנלך לו על ידי אשפו**. שנעשית סוטה: ה"ג ואיש אס קדשיו לו יהיו **וסמך ליה איש איש כי תשטה אשפו וכסיו והציא האיש אס אשפו: איש אס קדשיו לו יהיו**. שמעכב קדשיו אכלו ואינו נותנן לכהנים וללוים: **סוף שנלך להן**. שנעשה עני וצריך לכן לטעול מעשר עני: לו יהיו. לעלמו יטרכו: **המשפך שם שמים בלעזו**. שמצדך על הרעה דיין האמת. אי נמי שמצדק רחמים מלפניו: **צצריך**. צצרתך: **סועפוס**. לשון כפילה כדמתרגמינן וכפלת ומעיק (שמות טו): **הסרפוס**. מדצרי תורה ציוס ארס לר כחכה: **ואפילו סלוה אס**. אס תמרפה ממנה כשצלה לידו ולא חש להטמסק צה לר כמו: **הסרפוס מלל מקוס**. אף צמלוה אחת משמע: **מעצר שנים וכו'**. ומנ אין מעצרינן את הענים אלא ציהודה דכתיב לשכנו מדרשו^י כל דרישות שאתה דורש לא יח אלא צשכנו של מקוס צפ"ק דסנהדרין (דף יא:)^י **כצר שגרו אחריו**. למחות צידו: **כצר צניס**. שהגדלת שמונו לומר גדולי הדור הס: **ופלא עקיבא בן יוסף עשה כן**. דמנן ציצמות א"ר עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעצר שנים צפרק צמלא האשה שהלך צעלה וצרתה (דף קכג):

ואמרו

טעיל דצרי תורה לציון: **הפרו סורפך**. מלפזרה צשעה שהכנוס לשם שמים: הכי גרסינן **זלם קצון קנה מינה**. אס ראית פרקמטיא צוול קצון וקנה מינה ואסוף שסופה להמיקר: **פשיטא**. הא דלציי למה לי פשיטא שלא יורה אדם הלכה צפני רצו למה ליה לצאיי למשמע מכללל: **בששניהן שוין**. אס צאלת צמקוס תלמיד חכם ואינך גדול ממנו אל טעול עטרה לדרוש צמקומו: **בכל דרכיך**. אפילו לעצור עצינה: **דעוה**. מן לב אס לורך מלוה הוא כגון אליהו צהר הכרמל עצור עליה: **מחטא דסלמיותא**. צרושי"ד שלגבוירש"ש שהתפירות עשויות שורות שורות כתלמי מענה: **לסדרועע**. להסרוץ: **אפטרופוס**. מכנים ומוזיל נכסיו: **כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותנן לכהן סוף שנלך לו על ידי אשפו**. שנעשית סוטה: ה"ג ואיש אס קדשיו לו יהיו **וסמך ליה איש איש כי תשטה אשפו וכסיו והציא האיש אס אשפו: איש אס קדשיו לו יהיו**. שמעכב קדשיו אכלו ואינו נותנן לכהנים וללוים: **סוף שנלך להן**. שנעשה עני וצריך לכן לטעול מעשר עני: לו יהיו. לעלמו יטרכו: **המשפך שם שמים בלעזו**. שמצדך על הרעה דיין האמת. אי נמי שמצדק רחמים מלפניו: **צצריך**. צצרתך: **סועפוס**. לשון כפילה כדמתרגמינן וכפלת ומעיק (שמות טו): **הסרפוס**. מדצרי תורה ציוס ארס לר כחכה: **ואפילו סלוה אס**. אס תמרפה ממנה כשצלה לידו ולא חש להטמסק צה לר כמו: **הסרפוס מלל מקוס**. אף צמלוה אחת משמע: **מעצר שנים וכו'**. ומנ אין מעצרינן את הענים אלא ציהודה דכתיב לשכנו מדרשו^י כל דרישות שאתה דורש לא יח אלא צשכנו של מקוס צפ"ק דסנהדרין (דף יא:)^י **כצר שגרו אחריו**. למחות צידו: **כצר צניס**. שהגדלת שמונו לומר גדולי הדור הס: **ופלא עקיבא בן יוסף עשה כן**. דמנן ציצמות א"ר עקיבא כשירדתי לנהרדעא לעצר שנים צפרק צמלא האשה שהלך צעלה וצרתה (דף קכג):

ואמרו

טעיל דצרי תורה לציון: **הפרו סורפך**. מלפזרה צשעה שהכנוס לשם שמים: הכי גרסינן **זלם קצון קנה מינה**. אס ראית פרקמטיא צוול קצון וקנה מינה ואסוף שסופה להמיקר: **פשיטא**. הא דלציי למה לי פשיטא שלא יורה אדם הלכה צפני רצו למה ליה לצאיי למשמע מכללל: **בששניהן שוין**. אס צאלת צמקוס תלמיד חכם ואינך גדול ממנו אל טעול עטרה לדרוש צמקומו: **בכל דרכיך**. אפילו לעצור עצינה: **דעוה**. מן לב אס לורך מלוה הוא כגון אליהו צהר הכרמל עצור עליה: **מחטא דסלמיותא**. צרושי"ד שלגבוירש"ש שהתפירות עשויות שורות שורות כתלמי מענה: **לסדרועע**. להסרוץ: **אפטרופוס**. מכנים ומוזיל נכסיו: **כל שיש לו תרומות ומעשרות ואינו נותנן לכהן סוף שנלך לו על ידי אשפו**. שנעשית סוטה: ה"ג ואיש אס קדשיו לו יהיו אמר רב נחמן בר יצחק ואם נתנן סוף מתעשר שנאמר וְאִישׁ אִשֶּׁר יֵתֵן לְכַהֵן לֹא יִהְיֶה לוֹ יְהִיה מִמּוֹן הָרֵבָּה א" הונא בר ברכיה משום רבי אלעזר הקפר כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו שנאמר וְהִיהָ שָׂדֵי בְּצִרְךָ וּכְסֶפְךָ תוֹעֲפּוֹת לָךְ ר' שמואל בר נחמני אמר פרנסתו מעופפת לו כצפור שנאמר וּכְסֶפְךָ תוֹעֲפּוֹת לָךְ א"ר מבי א"ר יאשיה כל המרפה עצמו מדברי תורה אין בו כח לעמוד ביום צרה שנאמר וְהַתּוֹרָפִית בְּיוֹם צָרָה צָר כַּחֲכֵה א"ר אמי בר מתנה אמר שמואל ואפילו מצוה אחת שנאמר התרפית מכל מקום אמר רב ספרא ר' אבהו הוה משתעי כשירד חנינא בן אחי רבי יהושע לגולה היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ שגרו אחריו שני ת"ח רבי יוסי בן כיפר וכן בנו של זכריה בן קבוטל כיון שראה אותם אמר להם למה באתם אמרו ליה ללמוד תורה באנו הכיזי [עליהם] אנשים הללו גדולי הדור הם ואבותיהם שמשו בבית המקדש כאותה ששגינו ^{זכריה בן קבוטל} אמר הרבה פעמים קריתי לפניו בספר דניאל התחיל הוא מטמא והם מטהרים הוא אוסר והם מתירים הכיזי [עליהם] אנשים הללו של שוא הם של תהו הם אמרו לו כבר בנית ואי אתה יכול לסתור כבר גדרת ואי אתה יכול לפרוץ אמר להם מפני מה אני מטמא ואתם מטהרים אני אוסר ואתם מתירים אמרו לו מפני שאתה ה'מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמר להם והלא עקיבא בן יוסף היה מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמרו לו הנה רבי עקיבא שלא הניח כמותו בארץ ישראל א"ל אף אני לא הנחתי כמותי בא"י אמרו לו גדיים שהנחת נעשו תישים בעלי קרנים והם שגורנו אצלך וכן אמרו לנו לכו ואמרו לו בשמנו אם שומע מוטב ואם לאו יהא בנדוי ואמרו

אמר להם והלא ר' עקיבא בן יוסף עיבר שנס וקבע חדשים, פירוש, מרחשון וכסליו פעמים כסדרן פעמים חסרים, אמרו לו הנה לר' עקיבא שלא הניח בארץ ישראל כמותו. יד אמר להם אף אני אני [לא] התנחתי כמותי וירדתי, אמרו לו גדיים שהנחת נעשו תיישים, כלומר נעשו חכמים גדולים, וכך אמרו לנו, אמרו לו משמנו אם חזור בו מוטב, ואם לא יהא בבירור.

עין משפט ור מוצה

פ **ח** א מיי פ"ח מהל' תפלה הלכה ח סמג עשין יט
טו**ש****ע** אר"ח פ"י קנא סעף ה:
פ **ב** ב מיי שם הלכה י טו"ע שם סעף ז וס"י ז סעף יג:

צ **א** מיי פ"ד מהלכות תענית הלכה טו:

צ **א** ד מיי פ"ב מהל' אסורי ביאה הלכה טו סמג לאוין קבו טו"ע פ' אה"ע ס"י כב סעף טז:

ה [מיי] פ"א מל' קדוש המושב ה' ס פ"ה הל' ט:

תורה אור השלם

1. ויאמרו הלזים ישוע וקדמיאל בני חנניהו שהביה הודיה שבקנה תפתחה קוטמו כרבו את ין אליהם מן העולם עד העולם וקרבו שם בבורך ומרומם על כל ברכה ותהלה:
נחמיה ט ה
2. וירא אליהו מלאך יי ויאמר אליי ז עמך בבור תהלה:
שופטים י ב
3. שמע לאבירי יי וירך ואל תבוז כי יקנה אפרך:
משלי כג כב
4. עת לעשות קלי תפרו תורתך:
תהלים קיט קבו
5. יש מפורז ונוסף עוד וירשף מישר אף למסורו:
משלי יא כד
6. בכל דרכיך ידעוה ודוא ישר ארחותיך:
משלי ג ו
7. איש רעים להתרעע ירש אבדו דבק ממו:
משלי יח כד
8. ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לבתו לו יתנה:
במדבר י ב
9. דבר אל בני ישראל אל תבזון ותיבא את קרבנה עליי עשרת תהיפה קמח ושערים לא יצק עליי שמן ולא יתן עליי לבנה פי מנחת קמח הוא מנחת זקרון מנחת עין:
במדבר טו טו
11. והיה שדי בצריך וכסף אובי כב כה
12. התרפית ביום צרה צר משי ל כד י
בבבבב:

רבינו חננאל (המשך)

תרומה ומעשר לכהן. לומר לך שכל הנמנע ואינו נותן תרומה ומעשר לכהן, סוף שצריך לו על ידי אשתו, שני והביא האישה את אשתו אל הכהן, ולא עוד אלא שצריך לו על ידי ממונו שני ואינו אשר יתן לכהן לו יהיה. אמר רבא ואם נותן לו מחברו שני לו יהיה, [ולו יתן] ממון הרבה. כל המשתף שם שמים בצערו, נותן צדקה הרהק, כופלין פרנסתו שני והיה שדי בצריך וכסף תועפות לך, פירוש תועפות כספים כדמתרגם וכפלת ותיעוף. משום שהוכיז, בעת [הת]כנסין פור אמר, ר' אבהו משתעי כשירד חנינא בן אחי רבי יהושע לגולה, פירוש גילה פום בדיא, כדנתי עד שראוה את כל הגולה לפניו ונתן צדקה הרהק, כופלין מאי גילה פום בדיא. היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ, שיגרו אחריו ר' יוסי בן כיפר וכן בנו של זכריה בן קבוטל, אמר להם למה באתם, אמרו לו ללמוד תורה במקד, היה מכריז עליהם אנשים הללו חכמים גדולים בני אבות ששימשו בעזרה, כדנתי וזכריה בן קבוטל אומר פעמים הרבה קריתי לפניו בבניאל, התחילו הוא מטהר והן מטמאין הוא מטמא והן מטהרין, היה מכריז עליהם אנשים הללו אנשים של תהו והיעיתה להם שהם חכמים גדולים אינן יכול לסתור ואתם מטהרים אמרו לו מפני שאתה ה'מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמר להם והלא עקיבא בן יוסף היה מעבר שנים וקובע חדשים בחו"ל אמרו לו הנה רבי עקיבא שלא הניח כמותו בארץ ישראל א"ל אף אני לא הנחתי כמותי וירדתי, אמרו לו גדיים שהנחת נעשו תישים בעלי קרנים והם שגורנו אצלך וכן אמרו לנו לכו ואמרו לו בשמנו אם שומע מוטב ואם לאו יהא בנדוי ואמרו



- 1** We began our shiur with;
 דרש רב נחמן בר רב - מאי דכתיב ויצר ה' אלקים את האדם -
 The word - ויצר - in this posuk - and Hashem created man - is written in the Torah with two Yuds.
 The Gemara gives two explanations.
 - אמר רבי שמעון בן פזי - אוי לי מיוצרי, אוי לי מיצרי -1-
 This double Yud alludes to man's constant struggle between the conflicting demands of his Creator, and the Yetzer Harah.
 It is as if he is saying;
 Woe to me from my Creator, who will punish me if I succumb to my Yetzer Harah and commit sins, and woe to me from my Yetzer Harah, from whom I constantly suffer temptation.
 The second explanation: -2- דו פרצופין - דו פרצופין -
 - ברא הקב"ה באדם הראשון
 The double Yud alludes to the fact that Hashem created Adam HaRishon with two figures - one male and one female that were joined back to back - and they were later separated into two separate people. As it says - אחור וקדם צרתני - Front and back You formed me.

- 2** The Gemara then cites another Posuk which refers to the creation of חוה.
 ויבן ה' אלקים את הצלע - Then Hashem built the side, that He had taken from Adam, into a woman. We have a machlokes regarding the meaning of הצלע - the side.
 - הצלע - the side - means - פרצוף - a figure. Hashem created Chava out of the female figure that was initially joined with Adam, as R' Yirmiyah ben Elazar taught.
 The other Amora said that הצלע refers to - זנב - a tail. Adam initially had an appendage, which was then cut off and fashioned into Chava.

- 3** The Gemara notes that while the posuk - אחור וקדם צרתני - seems to support the one who says that Adam was created with two figures, as we just saw. The Gemara, however, goes on to explain that there are other ways to interpret this Posuk.

The Gemara then cites several other Psukim that seem to support one opinion over the other. However, the Gemara reconciles all of them with both opinions.

One of those Psukim is the posuk ויבן ה' אלקים את הצלע - Hashem built the side. It seems to support the one who says that she was fashioned from Adam's tail, hence the term built. According to one who says that Chava was a fully-fashioned female from the beginning, why does it say that she was built, when all Hashem did was separate her from Adam.

The Gemara answers that ויבן refers to the fact that Hashem braided Chava's hair before bringing her to Adam.

1 We began with...

דרש רב נחמן בר רב מאי דכתיב

וַיִּצְרֵהוּ אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם

רבי שמעון בן פזי

אוי לי מיוצרי - אוי לי מיצרי

Struggle between
CREATOR & יצר הרע

רב ירמיה בן אلعזר

**דו פרצופין ברא הקב"ה
באדם הראשון**

Hashem created אדם הראשון
with 2 FIGURES

As it says

אחור וקדם צרתני

2

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע

ר' שמואל

**חד אמר פרצוף
וחד אמר זנב**

אחור וקדם צרתני

there are other ways
to interpret this פסוק

3

וַיִּבֶן ה' אֱלֹהִים אֶת הַצֶּלַע

Hashem built the side

חוה was fully fashioned from the beginning

חוה was fashioned from Adam's tail

וַיִּבֶן

Hashem braided חוה's hair



- 4 The Gemara also says that the words - ויביאה אל האדם - and Hashem brought her to Adam - teach the following.

מלמד שנעשה הקב"ה שושבין לאדם הראשון

It implies that Hashem prepared her for the wedding and made the necessary wedding arrangements. The Torah thus teaches us that a prominent person should be comfortable making wedding arrangements even for a person of lesser prominence.

4

ויביאה אל האדם



מלמד שנעשה
הקב"ה שושבין
לאדם הראשון

*A prominent person
should make arrangements
even for a person of
lesser prominence*

- 5 Continuing the topic of Adam HaRishon, Rav Nachman bar Yitzchak says that it is logical to say that when Adam and Chava were originally joined back-to-back, Adam walked in front and Chava followed behind, for a Baraisa taught ואלפילו אשתו - לא יהלך אדם אחורי אשה בדרך, ואפילו אשתו - a man should not walk behind a woman in the street even if she is his wife. Thus, it would have been inappropriate for Chava to take the lead and for Adam to follow.

The Gemara later says;

מנוח עם הארץ היה, דכתיב, וילך מנוח אחר אשתו

מנוח was ignorant for it states that he followed his wife.

However, the Gemara says, this is not to be taken literally.

Rather, it is to be understood as, he followed her advice.

5

Continuing the topic of אדם הראשון

רב נחמן בר יצחק

חווה followed BEHIND

אדם walked in FRONT

כר"ת:
לא יהלך אדם אחורי אשה בדרך
ואפילו אשתו

מנוח עם הארץ היה דכתיב
וילך מנוח אחר אשתו

*Understood as
He followed her advice*

- 6 Other teachings related to this topic:
כל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעולם הבא
One who follows behind a woman as she wades through a river - has no share in the world to come.

6

כל העובר אחורי אשה בנהר



אין לו חלק לעולם הבא



- 7 המרצה מעות לאשה מידו לידה כדי להסתכל בה.....לא ינקה מדינה דגיהנם
One who counts out money for a woman from his hand into her hand, in order to gaze at her - will not be spared from the judgment of Gehinom, even if he has learned much Torah and done good deeds.
שנאמר, יד ליד לא ינקה רע
This is alluded to in the verse: "Hand to hand, he will not be spared from evil."

- 8 אמר ר' יוחנן אחורי ארי ולא אחורי אשה
R' Yochanan said: Better for one to follow behind a lion than to follow behind a woman.

- 9 The Gemara cites several more teachings about the yetzer horah.
We now return to the Mishnah which explains the first posuk of ואהבת as follows:
ואהבת את ה' אלקיך - You shall love Hashem
בכל לבבך - With all your heart - which means;
בשני יצרך - ביצר טוב וביצר הרע - With both your good and evil inclination.
בכל נפשך - With all your soul - which means;
אפילו הוא נוטל את נפשך - even if He takes your soul.
ובכל מאדך - And with all your wealth - which means;
even if all your money is taken from you.
An alternative explanation:
בכל מדה ומדה שהוא מוודד לך, הוי מודה לו
With any measure that He metes out to you, you shall thank Him.
מאדך, מודה and מדה, are alluded to, in the word מאדך.

7

המרצה
מעות לאשה
מידו לידה
כדי להסתכל בה

↓

לא ינקה מדינה דגיהנם
שנאמר יד ליד לא ינקה רע



8

אמר ר' יוחנן אחורי ארי ולא אחורי אשה



Better to follow behind a **LION**
than to follow a **WOMAN**

9

Several teachings about the יצר הרע

ואהבת את ה' אלקיך

↓

You shall love Hashem

בכל לבבך ← בשני יצרך

↓

ביצר טוב ביצר הרע

ובכל נפשך ← אפילו הוא נוטל את נפשך

↓

ובכל מאדך ← בכל ממונך



- 10 The Braisa in the Gemara quotes R' Akiva as the author of the explanation of the words נפשך - You should love Hashem with all your soul - to mean אפילו נטל את נפשך - even if he takes your soul from you, you should still love Hashem.

- 11 The Gemara then cites a lengthy story about how R' Akiva himself fulfilled this teaching, and was ready to sacrifice his life על קידוש השם - in sanctification of Hashem's name.

The Gemara relates, how R' Akiva defied the Roman Government's decree against studying Torah.

היה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה

He would gather public assemblies and teach Torah. He was eventually caught, and sentenced to be executed.

At the time of his execution - as the Romans were combing his flesh with iron combs - it was the time to recite the Shema. R' Akiva was getting ready to be מוקבל עול מלכות שמים - to accept the Yoke of Heaven upon himself - and he said:

כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה

ובכל נפשך - All my life I was anticipating this interpretation of -

-

אפילו הוא נטל את נשמתך - even if He takes your Neshamah, and I would think,

מתי יבא לידי ואקיימנו - When will an opportunity present itself, so that I can fulfill this Mitzvah.

ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו - and now that it has come, shall I not fulfill it?

R' Akiva said Shema, and he drew out the word אחד -

עד שיצתה נשמתו באחד - until his neshama departed.

A bas kol emanated from Heaven and exclaimed:

אשריך ר' עקיבא שיצתא נשמתך באחד - fortunate are you R' Akiva that your Neshama departed as you were saying the word "echad".

- 10 The Braisa in the Gemara quotes R' Akiva as the author of the explanation of the words נפשך - You should love Hashem with all your soul - to mean אפילו הוא נטל את נפשך - even if he takes your soul from you, you should still love Hashem.

ובכל נפשך ← אפילו הוא נטל את נפשך

- 11 The Gemara then cites a lengthy story about how R' Akiva himself fulfilled this teaching, and was ready to sacrifice his life על קידוש השם - in sanctification of Hashem's name.

R' Akiva was ready to sacrifice his life על קידוש השם

R' Akiva defied the Roman Government's decree against studying Torah



היה מקהיל קהילות ברבים ועוסק בתורה

He was eventually caught & sentenced to be executed

It was the time to recite the Shema & he was getting ready to

מוקבל עול מלכות שמים

כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה

ובכל נפשך ← אפילו הוא נטל את נפשך

מתי יבא לידי ואקיימנו

ועכשיו שבא לידי לא אקיימנו ?

היה מאריך באחד עד שיצתה נשמתו באחד

A bas kol emanated from Heaven & exclaimed

אשריך ר' עקיבא שיצתא נשמתך באחד



- 12 The next Halocho taught in the Mishna was;
- לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח
It is forbidden for one to act with ראש - with levity -
while facing the Eastern Gate of the Har HaBayis;
- שהוא מכוון כנגד בית קדשי הקדשים
Since it is aligned with the doorway of the קדשי הקדשים.

The Gemara explains the parameters of this law, and exactly
where it applies.

- 13 The Gemara also cites a related Baraisa that teaches that one
may not relieve himself while facing the Bais Hamikdash or
with his back to it. He must turn his body in the other
direction. The Gemara goes into the parameters of this law as
well - as to whether it applies only to places from where the
Temple is visible, or even to distant places.


12

לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח
It is forbidden to act with ראש while facing the Eastern Gate
↓
שהוא מכוון כנגד
בית קדשי הקדשים



13

One may not relieve himself while facing the בית המקדש





- 1 Today's daf begins with a discussion of how one should conduct himself modestly in the bathroom. In fact the Gemara relates two separate instances where R' Akiva and Ben Azzai secretly followed their respective Rebbis into the bathroom in order to learn the proper way to conduct oneself. Upon being confronted with the question how they could be so brazen, they answered;

תורה היא וללמוד אני צריך - These laws of conduct are considered Torah, and I must do what it takes to learn them! Moreover, Rav Kahana once hid his Rav's bedroom to observe his teacher's conduct during intimacy, and he said the same thing תורה היא וללמוד אני צריך!

- 2 One of the laws of proper conduct in the bathroom is; אין מקנחין בימין אלא בשמאל - we do not clean ourselves with the right hand, but only with the left hand. The Gemara cites 4 reasons for this law:
 ---1--- מפני שהתורה ניתנה בימין - We honor the right hand because the Torah was given with Hashem's right hand, as the posuk states:
 ---2--- מפני שהיא קרובה לפה - Because the right hand is generally used for eating.
 ---3--- מפני שקושר בה תפילין - Because one uses his right hand to tie his Tefillin onto his left hand.
 ---4--- מפני שמראה בה טעמי תורה - Because the right hand is used to indicate the - trup - the notes and tunes for reading the Torah.

- 3 The Gemara mentions the fact that - מזיקין - demons commonly frequent the bathroom and could harm one who enters the bathroom alone. However, Rav Ami and R' Assi said:
 קבלה דבית הכסא, צניעותא ושתיקותא - We have a tradition that one who is modest and silent in the bathroom is protected. They also said:
 קבלה דיסורי שתיקותא ומבעי רחמי - the tradition regarding suffering is one of silence (acceptance) and praying to Hashem for mercy.

Today's daf begins...

Modesty in the bathroom

ר' עקיבא & בן עזאי
followed their Rebbis
into the bathroom

תורה היא וללמוד אני צריך

רב כהנא
hid in רב's bedroom

תורה היא וללמוד אני צריך

Proper conduct in the bathroom...

אין מקנחין בימין אלא בשמאל

We do not clean ourselves with the right hand
only with the left hand

מפני	מפני	משפני	מפני
שהתורה ניתנה בימין	שהיא קרובה לפה	שקושר בה תפילין	שמראה בה טעמי תורה

בויבולנו אש דת לבנו

מזיקין

could harm one
who enters alone

רב אמי ורב אסי

קבלה דבית הכסא
צניעותא ושתיקותא

רב אמי ורב אסי

קבלה דיסורי
שתיקותא ומבעי רחמי

- 4 The Gemara relates;
אביי, מרביא ליה אמיה למיעל בהדיה לבית הכסא -
Abaye's mother raised and trained a sheep to follow Abaye everywhere, so that it will also follow him into the bathroom, in order that he should not be there alone, and possibly be hurt by the Mazikim. This teaches us, that even the presence of an animal protects one from the demons.
It should be noted, that Abaye's mother died in childbirth, and he was raised by his nursemaid. Out of respect and הכרת הטוב, Abaye always referred to her as אם - Mother. Indeed, in several places in Shas we find Abaye saying:
אם - אמרה לי - My mother taught me.....

- 5 The Gemara, next teaches that one who must relieve himself outside, must do so out of sight of other people. There is a dispute however, if he is behind a wall, whether he must distance himself to the point where he will also not be heard by others.

- 6 The Gemara relates an interesting story of a ספדן - a eulogizer - who wanted to praise someone as being צנוע - modest in his ways - and R' Nachman said to the ספדן: You cannot truthfully call that individual modest unless you know for a fact that he conducted himself modestly even in the bathroom, for the Baraisa states: אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא - one is not called a 'modest person' unless he behaves modestly even while in the bathroom.
The Gemara then explains that the reason Rav Nachman did not want the eulogizer to attribute a quality to the deceased that he did not really possess is because the Baraisa teaches: כשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הספדנין ומן העונין אחריהם - Just as retribution is exacted from the deceased when false praise is spoken about them, so too, retribution is exacted from the eulogizers who give false praise, and also from those who listen to the hesped and express their agreement to the false praise heaped upon the deceased.

4

The גמרא relates...

אביי מרביא ליה אמיה אמרא למיעל בהדיה לבית הכסא



Even the presence of an ANIMAL protects one from the demons

5

The גמרא teaches...

One who relieves himself outside must go **out of sight** of other people


מחלוקת:
If he is

behind a wall

If he must

distance himself

so he will not be **heard**



6

The גמרא relates...

ספדן
wanted to praise someone as being צנוע באורחותיו

ר' נחמן

You cannot call him modest **UNLESS YOU KNOW**

ברייטא:
אין קורין צנוע אלא למי שצנוע בבית הכסא

The reason ר' נחמן didn't want because the ברייתא teaches

כשם שנפרעין מן המתים כך נפרעין מן הספדנין ומן העונין אחריהם





- 7 The Baraisa teaches that one who relieves himself at night as modestly as when relieving himself during the day, even though he cannot be seen at night.

The Gemara also teaches that it is considered immodest to speak while in the bathroom.

- 8 On the topic of modesty in the bathroom, the Gemara relates the story of Dovid HaMelech who spared Shaul HaMelech's life when Shaul was chasing him. Dovid said to Shaul, even though by Torah law you are considered a Rodef - a pursuer, and you deserve to be killed, צניעות שהייתה בך חסה עליך - Your modesty protected you. I spared your life, because I saw how modest you are, in that you were very careful to seclude yourself very well when relieving yourself. During this incident, Dovid cut off the corner of Shaul's garment. אמר רבי יוסי ברבי חנינא R' Yosi ben Chaninah said regarding this incident: כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם - whoever dishonors clothing, will in the end not benefit from them. As we find later in Dovid's life, the posuk says: והמלך דוד זקן בא בימים, ויכסוהו בבגדים ולא יחם לו - They covered Dovid HaMelech with garments, but they did not warm him.

- 9 The Gemara relates that Dovid was also punished for saying to Shaul: אם ה' הסיתך בי, ירח מנחה - If Hashem has incited you against me etc. It was disrespectful for Dovid to call Hashem 'an inciter.' Hashem therefore punished Dovid and said; הרי אני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבין יודעים אותו I will cause you to forget a well-know Halachah, that even schoolchildren who learn Chumash are aware of. As it says; כי תשא את ראש בני ישראל ונתנו איש כופר נפשו בפקוד אותם It is forbidden to count the Jews by counting heads. Instead, you must use tokens, such as the מחצית השקל. And as a result of Dovid's counting Klal Yisrael, they were smitten by a plague, as it says; ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם.

7

איזה צנוע

זה הנפנה בלילה במקום שנפנה ביום

It's IMMODEST to speak in the bathroom

8

On the topic of modesty in the bathroom...

רודף

צניעות שהייתה בך חסה עליך

During this incident
Dovid cut off the corner of Shaul's garment

אמר רבי יוסי ברבי חנינא

כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם

והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחם לו

9

was punished for saying to Shaul

אם ה' הסיתך בי ירח מנחה

It was disrespectful for Dovid to call Hashem "an inciter"

Hashem punished Dovid

הרי אני מכשילך בדבר שאפילו תינוקות של בית רבין יודעים אותו

כי תשא את ראש בני ישראל ונתנו איש כופר נפשו בפקוד אותם

As a result of Dovid counting Israel they were smitten by a plague

ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם



- 10** The Gemara returns to the Mishnah.
The Torah states ומקדש תיראו. Hashem says; "You shall revere my המקדש בית המוקדש."
This results in the following Halochos:
לא יכנס להר הבית במקלו, ובמנעלו, ובאבק שעל רגליו - One shall not enter the Har Habayis with his staff, shoe, money belt, or with dust on his feet.
He shall not make the Har HaBayis a shortcut.
The Gemara then says that this law applies to a בית הכנסת - a shul - as well. One shall not make the Shul a shortcut.
However, there are 3 exceptions to this rule.
---1--- הנכנס לבית הכנסת על מנת שלא לעשותו קפנדריא - If he entered the shul not with the intent to use it as a shortcut, but for the purpose of doing a Mitzvah there,
Then, when he is ready to leave he may go out the other side.
---2--- אם היה שביל מעיקרו מותר - If the path was there before they built the shul.
---3--- הנכנס לבית הכנסת להתפלל - If he entered the shul to daven, then he may use it as a shortcut when he leaves.
Another version says, מצוה לעשותו קפנדריא. In this case, it is preferred to go out the other side, as was done in the Bais Hamikdash.

- 11** The Mishnah continued;
ורקיקה מקל וחומר - Spitting, is of course prohibited.
The Gemara says however;
רקיקה בבית הכנסת שריא, מידי דהוה אמנעל - It is permitted to spit in a Beis HaKnesses, just as wearing shoes is permitted in a Beis HaKnesses, even though it is forbidden on the Har Habayis.

- 12** After some discussion about this rationale, the Gemarah gives another explanation;
The shul should be treated at least equivalent to one's home. Just as one minds that his home be made into a shortcut, so too, the shul should not be made into a shortcut.
However, one does not mind spitting or wearing shoes in his home. Therefore, it is permitted in the shul

10

ומקדש תיראו
You shall revere my המקדש בית המוקדש

לא יכנס להר הבית
במקלו | במנעלו | בפנדתו
באבק שעל רגליו | ולא יעשנו קפנדריא

This applies to a בית הכנסת

3 EXCEPTIONS

- הנכנס לבית הכנסת על מנת שלא לעשותו קפנדריא מותר לעשותו קפנדריא
- אם היה שביל מעיקרו מותר לעשותו קפנדריא
- הנכנס לבית הכנסת להתפלל מותר לעשותו קפנדריא


מצוה מותר לעשותו קפנדריא

11

ורקיקה
רקיקה בבית הכנסת שריא
מידי דהוה אמנעל

12

כי ביתו

The shul should be treated at least equivalent to one's home

- 1 Our shiur began with the Gemara referring back to that which the Mishnah said;

- כל חותמי ברכות שבמקדש היו אומרים עד העולם
In the first Bais Hamikdash, Berachos were concluded as follows;
for example, - ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ברוך חונן הדעת

- משקלקלו הצדוקים ואמרו אין עולם אלא אחד
When the צדוקים denied the existence of the World to Come,
- התקינו שיהיו אומרים מן העולם ועד העולם
They instituted that in the second Bais Hamikdash they should say
ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם ברוך חונן הדעת, thereby strengthening the belief in both worlds.

- 2 The Gemara explains. The reason for the extended conclusion of the brachah is;
- because we don't answer a simple Amen in the Bais Hamikdash. Rather, upon hearing a Brachah, or Hashem's name, in the Bais Hamikdash, the proper response is
- and therefore, the brachos in the Beis Hamikdash were extended as well.
The Gemara says the source for not answering a simple Amen in the Bais HaMikdash, is that the posuk first states: upon which the extended conclusion is based.
And then it states: ויברכו שם כבודך ותהלה, upon which the extended response is based.
These p'sukim, which were stated in connection with the building of the second Bais Hamikdash indicate, that the Berachos in the Bais Hamikdash, as well as the response to the Berachos, are to be longer than typical Berachos and responses recited outside the Beis HaMikdash.

The Gemara derives another law from the expression in this posuk
- ומרום על כל ברכה ותהלה - exalted over every blessing and praise.
Namely, that there is an obligation to give praise - meaning answering אמן or
- after each and every Beracha, rather than one response after all the Berachos.

1 So let's review...

כל חותמי ברכות שבמקדש היו אומרים עד העולם

בית המקדש
In the first **ברכות** were concluded as follows
ברוך ה' אלקי ישראל מן **העולם** ברוך חונן הדעת
משקלקלו הצדוקים ואמרו אין עולם אלא אחד
↓
התקינו שיהיו אומרים מן **העולם ועד העולם**

2 The reason for the extended conclusion

✓ ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד	✗ לפי שאין עונין אמן במקדש
↓ קובו ברכו את ה' אלוהיכם מן העולם ועד העולם	
And then states ויברכו שם כבודך ומרום על כל ברכה ותהלה	
Answer אמן after each ברכה	



- 3 The next and final Halacha in the Mishnah at the beginning of the Perek is;
 - והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם
 They instituted that one should greet his friend with the name of Hashem. As the Posuk says בועז - בועז said
 "Hashem is with you." To which they answered ה ברכך - May Hashem bless you.

- 4 The Mishnah also cites additional sources, one of which is the Posuk לה' הפרו תורתך.
 עת לעשות לה' הפרו תורתך.

Rava explains that the posuk לה' הפרו תורתך, can be read and interpreted two ways:

If it is read forward - in the normal way, it is understood as follows;

הפרו תורתך - It is time for Hashem to punish, because הפרו תורתך - they have nullified your Torah, by committing sins. Alternatively, this posuk can be read backwards, and understood as meaning: לה' הפרו תורתך - The חכמים have issued a decree that is contrary to the Torah! Why? Because עת לעשות לה' - it is a time to act for the sake of Hashem.

In other words, the Sages deemed it necessary to violate a law of the Torah for the sake of upholding the Torah.

So too, in this case, the Chachamim allowed greeting one another with the name of Hashem, in order to promote friendship among Bnei Yisroel.

In a similar vein:

- דרש בר קפרא, איזו היא פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה - Bar Kappara said. Which is a small passage in the Torah upon which all the fundamentals of the Torah depend?

It is the Posuk

in all your ways you must know Him, and He will straighten your paths.

Rava explains that the words בכל דרכיך - in all your ways - means to include

even to sin, if needed. This means, that sometimes one must even do a sin for the sake of Hashem. Of course, this discretion is reserved for Gedolei Yisroel of each generation.

- 5 Another teaching of Bar Kapparah;
 - דרש בר קפרא, לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה
 A person should always teach his son a clean and easy trade.
 Rav Chisda explained this to be embroidery.

- 3 והתקינו שיהא אדם שואל את שלום חברו בשם

ה' עמכם - בועז
 "Hashem is with you"

לברכך ה'
 May Hashem bless you

- 4 They have nullified your Torah ← It is time for Hashem to punish

הפרו תורתך עת לעשות לה'

Decree contrary to the Torah → Time to act for the sake of Hashem

דרש בר קפרא, איזו היא פרשה קטנה שכל גופי תורה תלויין בה

בכל דרכיך דעהו, והוא יישר ארחותיך
 אפילו לדבר עבירה

- 5 דרש בר קפרא, לעולם ילמד אדם את בנו אומנות נקיה וקלה
 explained this to be

Embroidery





6 The Gemara continues with some additional teachings.

Rebbi says. We can learn from the story of יוסף and פוטיפר: אל ימנה אדם אפטרופס בתוך ביתו - a person should not appoint an administrator to oversee all his household needs. For we see that Potifar's wife took notice of Yosef only after Potifar appointed him as the administrator over his house.

Rebbi also taught:

למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה - Why did the Torah place the passage of Nazir next to the passage of Sotah? To teach that: הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין - One who witnesses the process of a Sotah in the Bais Hamikdash should take a lesson, and become a Nazir and separate himself from wine.

7 Similarly, we learned:

למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות
Why is the parsha of Sotah next to the Parsha of Terumos and Maasros? To teach us, that one who withholds תרומה from the כהן will end up needing the services of the Kohen, by his wife becoming a Sotah.

Moreover, the Gemara derives from the posuk ואיש את קדשיו לו יהיו - And a man's holy things - they will be for him, that one who withholds terumah and maaser will eventually become poor be forced to accept מעשר עני and other charity.

However,

אמר רב נחמן בר יצחק, ואם נתנן סוף מתעשר תרומות ומעשרות properly, he will become rich. As it says: איש אשר יתן לכהן לו יהיה - A person who will give to the Kohein, He will acquire much wealth.

Some additional teachings...

יוסף & פוטיפר says we can learn from the story of
אל ימנה אדם אפטרופס בתוך ביתו

Rebbi also taught
למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה
הרואה סוטה בקלקולה
יזיר עצמו מן היין



7

Similarly, we learned

למה נסמכה פרשת סוטה לפרשת תרומות ומעשרות

To teach us...

One who withholds תרומה from the כהן
Will end up needing the services of the כהן

ואיש את קדשיו לו יהיו

One who withholds תרומות & מעשרות



Will eventually be forced to accept מעשר עני

However

אמר רב נחמן בר יצחק
ואם נתנן סוף מתעשר

As it says

איש אשר יתן לכהן לו יהיה
לו יהיה
מכון הרבה



- 8 The Gemara next relates the following incident. Chaninah the son of R' Yehoshua's brother היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ. He was establishing leap years and חדש outside ארץ ישראל. The Sages of Eretz Yisrael sent messengers, asking him to stop doing so, because the Jewish calendar can be established only in Eretz Yisrael. The Gemara later explains that this is derived from the posuk - כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים. Because from Tziyon shall Torah go forth, and the word of Hashem from Yerushalayim. The Gemara says that רבי עקיבא was an exception to this rule. He was permitted to establish the calendar even when he was outside Eretz Yisrael, because, לא הניח כמותו בארץ ישראל - there was no one left in Eretz Yisrael who was his equal in Torah scholarship.

As part of the previous discussion, the Baraisa teaches: חכם שטימא, אין חבירו רשאי לטהר, אסר, אין חבירו רשאי להתיר. If a sage pronounced something tamei or forbidden, his colleague may not rule it permitted.

- 8 כשירד חנינא בן אחי רבי יהושע לגולה

היה מעבר שנים וקובע חדשים בחוצה לארץ

The Sages of ארץ ישראל asked him to stop doing so

Because

Jewish calendar can be established

ONLY in ארץ ישראל



כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים

רבי עקיבא

Was an exception to this rule

Because

לא הניח כמותו בארץ ישראל

ברייטא:

חכם שטימא - אין חבירו רשאי לטהר

אסר - אין חבירו רשאי להתיר

9 The Gemara continues:

תנו רבנן כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה, היו שם רבי יהודה ורבי יוסי ורבי נחמיה ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי,

The Gemara relates that when the Rabbis entered the Beis Medrash in Yavneh, the following rabbis were present; R' Yehudah, R' Yose, R' Nechemya, and R' Eliezer the son of R' Yose Haglili.

they all began their remarks by first expounding - darshening - a posuk in honor of their hosts.

R' Yehudah, opened the session as he was always the first to speak.

In one of his remarks R' Yehuda introduced the posuk

- הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם

Heed and listen Nation of Israel, today you have become a nation.

Actually we became a nation at יום סיני, and this posuk was said by משה רבינו at the end of the forty years in the מדבר.

- אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני

The posuk comes to teach us that the Torah is dear to its learners every day, as it was on the day it was given from Har Sinai.

The Gemara then notes that the letters of the word הסכת also form the root of other words, which gives us other understandings of this Posuk. One of which is;

הסכת - עשו כתות ועסקו בתורה

Torah should be studied - in groups, rather than alone.

- לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה

Because Torah is only acquired by studying in groups or with a study partner.

Similarly, R' Yose bar Chanina derives from the posuk חרב על הבדים ונאלו - there will be a sword against those who are alone, for one should study with a chavrusa and not alone.

Also, we deduce from this posuk that one who studies alone may come to make foolish mistakes, and be guilty of sin. As the word נואלו - means foolishness, and also refers to sin.

Learning with others helps clarify the concepts by the varied understanding of each individual, and the correct conclusions will be reached. One will correct the errors on another, thereby avoiding possible sin.

The Gemara proceeds to quote many other derashos of these various speakers that relate to giving honor and showing appreciation for one's host or for anyone who shows kindness.

They also spoke about the significance of learning Torah, and the חשיבות of תורה לומדי, so that the hosts appreciate the value of ביתו בתוך חכם - one who hosts a Talmid Chacham in his home.

9

תנו רבנן כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה
היו שם רבי יהודה ורבי יוסי ורבי נחמיה
ורבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי



פתח רבי יהודה
ראש המדברים
בכל מקום

הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם

הר סיני We became a nation at

אלא ללמדך שחביבה תורה על לומדיה
בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני

עשו כתות ועסקו בתורה
לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה

R' Yose bar Chanina derives from the posuk

חרב על הבדים ונאלו

Foolishness

One who studies
alone may come to

make foolish mistakes

One should study
with a chavrusa
and not alone

OVERVIEW of the Daf

1) A person should keep his words short when speaking before Hashem

2) Why the word **וייצר** is used in reference to the creation of man

The Gemara records different explanations why the word **וייצר** is spelled with two yuds.

3) The formation of Chava

Rav and Shmuel disagree as to the meaning of the word **צלע** used to describe the part of Adam used to form Chava. According to one opinion, it refers to a second figure that was on the back of Adam. According to the second opinion it refers to Adam's tail.

A lengthy discussion ensues with the Gemara trying to identify which opinion is correct.

As a side note, the Gemara discusses the prohibition of gazing at woman, walking behind a woman, and the parameters of the prohibition of walking past a shul without entering to daven.

4) The Yetzer Harah

Different descriptions are given to characterize the Yetzer Harah.

A Baraisa is quoted that relates the effects that different organs have on a person.

The topic of the Yetzer Harah is resumed with a contrast made between the righteous and the wicked.

5) Loving Hashem

R' Eliezer explains why Hashem commands that we love Him with all our soul and with all of our resources.

The story of R' Akiva's tragic death is told.

6) Lightheaded behavior opposite the Kodesh Kodashim

R' Yehuda in the name of Rav limits this restriction to the area close enough to be able to see the Beis HaMikdash.

There is a similar restriction regarding the direction a person should face when defecating. Regarding this restriction there is a dispute whether it applies even in a place one can not see the Beis HaMikdash, and whether it applies outside of Eretz Yisroel as well. ■

Gemara GEM

"The Yetzer Harah is like a fly . . ."

אמר רב: יצר הרע דומה לזבוב ויושב בין שני מפתחי הלב

The Chofetz Chaim points out that there are creatures that have a certain instinctive fear of man. When one passes by a bird, for example, they quickly fly away due to this natural sense of fright. There are other creatures, on the other hand, who are insolent and stubborn. Even if they are chased and threatened by man over and over again, they return to irritate and hinder. An example of this is the fly. This pest imposes itself, under the imminent threat of being swatted, to continue to bother and annoy man, buzzing and nipping, sometimes incessantly, returning to wreak its bothersome mini-attacks from one direction and then from the other. As much as man battles this pesky nuisance, it returns to distract and dismay its victim.

This is why our sages have compared the yetzer hara to a fly. Man makes an effort to thwart this troublesome adversary, only to find that it shamelessly returns to attack once again. It approaches from different angles, and often without notice. In order to remain ahead of this devious fiend, man must continually be on alert, and diligently prepared to push it away. This is why our sages also say (Berachos 5a) that a person must always strengthen himself to ward off the yetzer hara. A person cannot rest assured that being that he defeated the yetzer hara on one occasion that he has won the battle. Every day brings with it its own challenges which must be met. ■

REVIEW and Remember

1. What is the disagreement regarding the origin of Chava?
2. When is it permitted to follow a non-Jew?
3. Why does the pasuk say "בכל נפשך" and "בכל מאדך"?
4. Why did R' Akiva refuse to refrain from teaching Torah?

Today's Daf Digest is dedicated

ל"נ ר' מרדכי בן ר' פסח

And as a refua shelaima for Zalman ben Maytke
by the Rosenbergs, Englewood, NJ

HALACHAH Highlight

A blessing for the Mitzvah of martyrdom for the sanctification of the Name of Hashem

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היה. והיו סורקים את בשרו במסרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים.

When they took Rabbi Akiva out to be executed, it was the hour for reciting the Krias Sh'ma. The Romans combed Rabbi Akiva's flesh with iron combs, while Rabbi Akiva accepted upon himself the sovereignty of Heaven.

Rebbi Menachem Rikanati¹, an earlier authority, writes that those martyrs who sanctify the name of Hashem are required to pronounce a blessing because they fulfill a Mitzvah of Scriptural origin with their martyrdom. Rebbi Menachem Rikanati does not, however, offer the formula of this blessing. One possibility is proffered by the Shelah². He writes that upon becoming clear that one will be martyred in the presence of ten Jews³, the person should pronounce with joy the following blessing shortly before being killed:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לקדש שמו ברבים

It is clear from his comments there that this formula was drafted by the Shelah. A different, lengthier version is recorded by the Yosef Ometz⁵. He quotes the penitent prayer (יודוי) composed by Rav Asher of Vankbort to be said if a pogrom-like action appears imminent. Therein there is the following blessing:

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו לאהוב את שם הנכבד והנורא ההיה והוא ועתיד להיות, בכל לבנו ובכל נפשנו, ולקדש שמו ברבים. ברוך אתה ה' מקדש שמך ברבים.

It appears⁶ that the version of the Shelah is the acknowledged version that was uttered by countless thousands of Jews.

Some authorities question the possibility of a blessing being required for the Mitzvah of martyrdom. The Maharam Shik⁷, a primary student of the Chasam Sofer, states that he doesn't believe that Hashem would approve of such a blessing. He argues that we find⁸ that when the Egyptians were drowning in the sea, Hashem disapproved of the desire of angels to sing His praises. Hashem said: "My handiwork is drowning in the sea, and you desire to sing?" All the more so, when Jewish blood is being spilled that Hashem would not desire that a blessing be said. A similar contention is raised by the Beis David⁹ of Saloniki, Greece. He references the famous responsum¹⁰ regarding blessings. Therein it is explained that a blessing is not recited when the court executes an individual convicted of a capital crime because Hashem has mercy upon His creations, and does not necessarily desire the demise of the wicked. The Beis David does, however, present resolutions to this question, and ultimately upholds the recitation of this blessing. ■

1. פסקי ריקאנטי (סי' ע')
2. שני לוחות הברית (שער האותיות אות א')
3. אמנם עיי' משי"כ בדרכי תשובה (סי' קנז אות כב) בשם ס' פני מבין על סנהדרין, ומה שהסיק עיי' דברי השלי"ה אלו. עיי'.
4. עיי' בקרבן נתנאל (פסחים פ"א סי' י' אות כ') <השני>, דף קכד ע"א ברא"ש שכתב לפי שיטת ר"ת צריך לברך ב"על", ודלא כנוסח הזה שבשלי"ה. עיי'.
5. ועיי' בשדי חמד (אספ"ד מעי' ברכות אות כב).
6. יוסף אומץ (סי' תפג, עמ' 101)
7. עיי' בס' בכל נפשך (סי' יח הערה ג', עמ' קטז) שכתב שמקובל בידינו נוסח השלי"ה וציי"ן לשו"ת ממעמקים ח"ב (סי' ד) ששמע בשם החפץ חיים והגר"א וסרמן לברך כנוסח השלי"ה.
8. מהר"ם שיק על תרי"ג מצוות (מצוה רצו) והוב"ד בדרכי תשובה (סי' קנז אות כב). [ועיי' בדומה בשו"ת מהר"ם שיק (חאו"ח סי' שלו) שכתב שהטעם שלא מברכים על מצוות זכירת מעשה עמלק הוא כמ"ש הרשב"א בתשובה (ח"א סי' ח"י) שעל קלקלה אין מברכין. עיי'].
9. מגילה (י' ע"ב) וסנהדרין (לט ע"ב). השווה שמות רבה (פרשה כג סי' ז').
10. שו"ת בית דוד (חיו"ד סי' עז ד"ה נראה)
11. שו"ת הרשב"א ח"א (סי' ח"י) ■

STORIES off the Daf

Tznius Behavior

אמר רב נחמן מנוח עם הארץ היה דכתיב וילך מנוח אחרי אשתו

One time, R' Shach, zt"l, was told that the custom of the gentile society is to exhibit "chivalrous" behavior by allowing women to walk in front of the men, which is in direct contrast to what the Gemara describes as proper tznius. Rav Schach responded by acknowledging that, in fact, the custom of the world is not in accordance with Torah values, and he quoted our Gemara to reinforce his disapproval of it.

R' Shach used the opportunity to clarify our Gemara. Why, he asked, is the Ge-

mara so critical of Manoach, even branding him as an **עם הארץ**? After all, let us imagine what was happening at that moment. Manoach and his wife were childless for years. Suddenly, his wife comes home with unbelievable news about having met an angel and of being told about having a child. He must have been so excited and overwhelmed, that when he ran out to see if he could see the angel, he happened to be behind his wife. Does this mean that he was ignorant and uneducated? Maybe it just means that he wasn't thinking at that moment, and he ran outside. The fact that he was behind his wife was perhaps a coincidence! Why is the Gemara so critical of him?

Let us think a bit further. Let us assume that Manoach was really excited

about the news. Do you think he put his shoes on the wrong feet, just because he was in a hurry? Did he put his hat on his elbow, or forget to put on a coat if it was cold? Rather, when a person is in a hurry, it is perhaps the best time to see what is ingrained as his real nature, and how he acts out of genuine habit, rather than as an orchestrated plan. In a moment of crisis, when a person cannot think, we then see behavior that is more indicative of his nature. If, at this moment, Manoach walked behind his wife, this demonstrates that this type of conduct was part of his nature, and this is why our sages are so judgmental of him. This is why they conclude that he was a genuine **עם הארץ**. ■

OVERVIEW of the Daf

1) Learning proper conduct from observation

Three stories are related about students hiding themselves to observe their Rebbe's conduct when relieving themselves and having marital relations.

2) Wiping with the left hand

A number of different reasons are offered for why it is necessary for a person to wipe themselves with the left hand.

3) Issues regarding a bathroom

The Gemara outlines the benefits for one who practices modesty when going to the bathroom.

Different Amoraim employed different methods to protect themselves from harmful spirits while in the bathroom.

There is a dispute how far one must distance himself from others when defecating.

The Gemara clarifies the extent one is obligated to practice modesty when defecating at night.

4) Advice from the sages

A number of pieces of advice are presented from the sages regarding proper conduct when defecating, when sleeping and other pieces of general advice.

5) Speaking in the bathroom

The story is told of R' Safra and R' Abba which demonstrates the impropriety of speaking while in the bathroom.

6) Shaul and Dovid HaMelech

The Gemara notes the extreme modesty practiced by Shaul HaMelech.

A second encounter between Shaul and Dovid HaMelech is presented which leads to a discussion of the mistake of counting the people by Dovid HaMelech and the plague that followed.

7) Kapandaria

The Gemara explains the etymology of the word "קפנדריא".

Instances when a Beis HaKnesses can be used as a shortcut are noted.

8) Spitting

A parable is given that characterizes the impropriety of spitting in the Beis HaMikdash.

Rava begins a discussion about whether it is prohibited to spit in a Beis HaKnesses. ■

Today's Daf Digest is dedicated
The Muskat and Lindner families
In loving memory of their mother
מרת ציפורה פייגא בת הרב אלכסנדר סנדר ע"ה

Gemara GEM

Cutting corners

כל המבזה את הבגדים לסוף אינו נהנה מהם, שנאמר והמלך דוד זקן כו'

We must try to understand why Dovid HaMelech was punished for cutting off the corner of the cloak of Shaul. What could Dovid possibly have done under the circumstances less than he actually did? We should remember that Dovid was being pursued by Shaul, who wanted to kill him. Accordingly, Dovid had the legal right to kill Shaul, in order to save his own life from this threat. Instead, as explained by the Ein Yaakov, Dovid decided to cut off a corner of the cloak of Shaul, and to later show it to him, which he did. Dovid hoped that this would prove to Shaul that he, Dovid, meant no harm to him, and that Shaul would therefore cease his pursuit of Dovid. Therefore, Dovid hoped to prevent bloodshed by cutting off a small corner of the garment. Nevertheless, our sages fault Dovid for cutting not only a piece of the garment of Shaul, but an entire corner. This was enough of an insensitivity to earn him a mild condemnation, and for him later to lose the warming benefit which clothing provides.

This is a frightening lesson, in that even at a moment when his life was in mortal danger, Dovid was held accountable for his having overreacted. He was expected to have remained calm and fully in control of his faculties, and to realize that his objective could have been adequately fulfilled by merely cutting a small piece of the garment, and not an entire corner. Of course, such demands for perfection upon a person cannot be expected from everyone. But, from Dovid, who was destined to be the king of the nation, the author of Tehillim, and the progenitor of the Moshiach, this level of expectation was reasonable. ■

REVIEW and Remember

1. What are the different reasons given for wiping with the left hand?
2. How should a tzanua act when relieving himself?
3. What protected Shaul from being killed as a pursuer (רודף)?
4. When is it permitted to use a Beis Haknesses as a shortcut?

HALACHAH Highlight

Speaking in the washroom

אמרי להו: אנן קבלה גמירין, קבלה דבית הכסא צניעותא ושתיקותא.
Rav Ami and Rav Assi said to them: "We have learned a tradition. The tradition for the lavatory is modesty and silence.

אמר ליה: עד השתא לא עיילת לשעיר, וגמרת לך מילי דשעיר, ... אלמא לאו אורח ארעא הוא.

Rav Abba said to Rav Safra: "You have not gone to Se'ir, yet you have learned their customs of immodesty in the lavatory. ... We must conclude that it is inappropriate to do as you did and speak. [This adaptation follows Rashi's interpretation of the passage.]

Rama¹ codifies the interdiction of speaking in the lavatory. Rav Ovadiah Yosef² has written³ a thorough treatment of the matter of speaking in the lavatory. We will present some points of that responsum.

Rashi's interpretation of the Gemara that speaking is prohibited in the washroom due to immodesty is endorsed by other Rishonim⁴. However, still other Rishonim⁴ appear to understand that Rav Abba's objection to Rav Safra was because Rav Safra invited Rav Abba into the lavatory while he was still inside. However, the Rama appears to opine like Rashi.

Rambam⁵ writes that one should not speak then even for an urgent matter. Rav Chaim Yosef David Azulai⁶, the Chid"ah, explains that Rambam surmised from our Gemara's explanation of Rav Safra's view that one may speak if one suspects danger, however, for anything else, even a great need, it would remain forbidden to speak.

Rav Yosef addresses at length the opinion of the Sefer Charedim⁷. The Charedim explains that the prohibition of speaking in the washroom is due to the danger of demons who occupy the lavatory. This concern is not one of immodesty, but rather of danger. This approach is based upon anecdotes and deliberation in our Gemara. Rav Yosef counters that sources⁸ indicate that the concern for demons in lavatories existed in the days of the Talmud

when the lavatories were in the fields, removed from inhabited areas. Conversely, today when lavatories are located in well inhabited areas, the concern for demons is mitigated. Even according to the Kabbalistic viewpoint⁹ that a negative energy (רוח רעה) exists in the lavatory, possibly our lavatories that are more hygienic and cleaner, do not have this full status of lavatory.

However, according to Rambam who forbids talking even for great necessity, the prohibition is rooted in the obligation of modesty, and not out of concern for evil forces. Still, Rav Yosef finds room for leniency if there exists the potential for financial loss¹⁰, since possibly even Rambam would agree to this. Yet, a person, even speaking in order to prevent potential financial loss, should be as quick and curt as possible.

It should be noted that the Mishnah Berura¹¹ opines that the prohibition of speaking even for great necessity applies when one is actually defecating, however, if one is not so occupied, but is simply in the washroom, one may speak for a great need. Rav Yosef¹² contests this view. ■

1. רמ"א (סי' ג' ס"ב)
2. שו"ת יביע אומר ח"ח (חאו"ח סי' א'). דברינו כאן מבוססים על סכום תשובתו זאת שהדפוס מר בריה דרבינא, רבי דוד יוסף בס' הלכה ברורה ח"א (חלק אוצרות יוסף סי' ו', עמ' כ' ואילך).
3. כ"כ האור זרוע ח"א (סי' קלז). וכן משמע בפירוש הרא"ש לתמיד (כו ע"א). וכ"כ רבי אליהו מלונדריש בפסקיו (ברכות עמ' קל).
4. ר"ח שהובא באור זרוע שם. וכן פירש הריטב"א כאן, וכן נראה שיטת המפרש שם בתמיד (כו ע"ב).
5. פ"ה מהל' דעות ה"ו. ואע"פ שהרמב"ם כתב דבריו שם על תלמידי חכמים, לאו דוקא הוא, וכאשר האריך להוכיח ביב"א שם (אות ב').
6. מחזיק ברכה (קונטרס אחרון סי' ג').
7. ס' חרדים (מצות לא תעשה מדברי סופרים התלויות בפה בקנה פ"ד סי' ז).
8. היעב"ץ במור וקציעה (סי' ג') לענין אמירת התכבדו מכובדים. וכן בס' תורת חיים סופר (סי' ג' ס"ק ד').
9. זוהר הקדוש בהקדמה (דף י' ע"ב) ושער מאמרי רשב"י (פרשת תצוה) להארי"י ז"ל.
10. כ"כ בס' טהרת המים (מע' ד' אות לו) לחד תירוצא.
11. סי' ג' ס"ק ד'.
12. שם אות ג' ■

STORIES off the Daf

Influenced by one gaze

תניא א"ר עקיבא פעם אחת נכנסתי אחר ר' יהושע... א"ל בן עזאי עד כאן העזת פניך... תניא בן עזאי אומר פעם אחת נכנסתי אחר רבי עקיבא

Our Gemara tells us that Rabbi Akiva and Ben Azai followed their teachers to great lengths in order to learn about their every move. Why, however, was this necessary? Why couldn't their rebbeim simply have taught these worthy students these lessons, without their having to be followed and observed under extreme circumstances?

The lesson we learn from here is that there is no better way of learning other than

to actually witness and observe how something should be done. As the students replied each time, "This is Torah, and to study is essential to us!" The Gemara (Horayos 12a) brings the wise words of R' Mesharshia who instructed his son to prepare the shiur before entering the classroom in order to be able to gaze at the rebbe's lips during the shiur itself. He told him to heed the words of Yeshayahu (30:20): "Your eyes shall see your teacher."

Rav Aharon Kotler, zt"l, once visited London. He was told that outside the city there was a Jew whose entire life was filled with holy endeavors, dedicated to Torah and gemilus chasadim. This man arranged Torah classes and institutions of tzedaka and chesed. R' Aharon asked to meet him.

When R' Aharon finally was introduced to him and saw the work this man was doing, R' Aharon was impressed, and he asked him where he received his guidance and inspiration to accomplish so much. The man told him that he had merited to have one time seen R' Yisroel Salanter. That one opportunity affected him profoundly, and just gazing upon the face of R' Yisroel provided him with a charge that lasted a lifetime.

R' Aharon could not get over hearing this man's story. That one moment of inspiration and excitement of seeing the face of R' Yisroel Salanter had impacted upon this man and had infused him with enough strength and drive to carry the yoke of Torah for many years. Such is the power of even a single personal experience! ■

OVERVIEW of the Daf

1) Spitting (cont.)

Rava revises his explanation why spitting in a Beis HaKnesses is permitted.

2) The proper response to brachos recited in the Beis HaMikdash

The Gemara presents the source for not answering "Amen" in the Beis HaMikdash.

3) Greeting others with Hashem's name

The reason for the many pesukim in the Mishnah to demonstrate this point is explained.

4) Teachings of the sages

Different lessons related to studying and teaching Torah are presented.

Three lessons from Rabbi are presented.

The consequence for not properly giving Terumos and Ma'asros and the reward for proper distribution is discussed.

Two teachings related to distress.

5) The story of Chanina the nephew of R' Yehoshua

The story is told of Chanina the nephew of R' Yehoshua setting the calendar from Bavel and the harsh criticism that followed from the sages in Eretz Yisroel.

6) The drashos of the sages in Yavneh

A Baraisa presents the drashos given by four sages when they arrived in Yavneh. Each one began with the theme of honoring their host.

Following R' Yehudah's first drasha the Gemara digresses into a discussion of the pesukim quoted by R' Yehudah.

R' Yehudah gives a second drasha about Torah and the need to exert oneself for the sake of Torah study. This leads to other teachings regarding self sacrifice for the sake of Torah.

The drashos of three more sages in Yavneh are recorded. ■

REVIEW and Remember

1. According to the Gemara's conclusion, why is spitting permitted in shul?
2. How does one include Hashem in their difficulty?
3. Why did the Chachamim overturn the ruling on Chanina, R' Yehoshua's nephew?
4. What happens to a person who does not learn in a group?

Gemara GEM

The Empathy of Heaven

כל המשתף שם שמים בצערו כופלין לו פרנסתו

When a person experiences any type of distress, he should recognize that his condition is felt in the heavens, where his difficulties are shared. The Gemara (Chagiga 15b) tells us that even when a person is in pain, the shechina, כביכול, agonizes with him and calls out, "Woe to my head! Woe to my arm!"

Therefore, when a person prays that his situation be improved, and that he be saved from his dire straits, his focus should be that the shechina be relieved from its suffering, as well. The Zohar expounds upon the verse (Yeshayahu 21:11) "Watchman, what of the night?", and it teaches how Hashem proudly proclaims: "The Jewish people ignore their own pain and they beseech relief for Me!" When one's heart feels the hurt of the shechina rather than his own, the salvation is soon to come. The verse states (Tehillim 3:9): "לה' הישועה" – *When the salvation is for Hashem,* "על עמך ברכתך סלה" – *the blessing is certain to come upon Your people.*

The statement of our Gemara reflects this concept. When we join the Name of Heaven together with our travails, and we daven for the sake of the honor of Heaven which suffers together with us, we can anticipate a double measure of blessing to ensue. The shechina, which is the source of all blessings, will reward us for our care and our concern. ■

HALACHAH Highlight

Standards of conduct in the synagogue

אמר רבא כי ביתו. מה ביתו אקפנדריא קפיד אינש, ארקייה ומנעל לא קפיד אינש, אף בית הכנסת קפנדריא הוא דאסור, רקייה ומנעל - שרי.

Rava said that the standard of conduct in a synagogue is equal to the standard one would maintain in his own home. Just as in one's home, a person would resent people using it as a shortcut, so too in the synagogue, taking a shortcut through the synagogue is forbidden. However, when it comes to spitting and entering with shoes, just as one is not particular in one's home, so too in a synagogue these would be permitted.

From the Gemara it is clear that entering the synagogue wearing shoes is completely permitted. The Meiri¹ writes that

Continued on page 2)

Today's Daf Digest is dedicated

In loving memory of their son,

ישעי' שמחה בן ברוך יוסף ז"ל

By Dr. & Mrs. Baruch Twersky, Los Angeles, CA

(Highlight...Continued from page 1)

although it is permitted to enter the synagogue wearing shoes, the custom is that one who enters the chamber where the Torah scroll is located removes his shoes. Rav Shlomo Duran, in a lengthy responsum², explains that honor and respect are subject to the accepted norms and practices of the locale. Accordingly, in places where one does not stand before important officials while still wearing shoes, it would follow that in a synagogue as well, one would not enter wearing shoes. He adds that his father, Rav Shimon Duran, the Rashbat"z, established the rule that one could not enter the synagogue while wearing shoes. Rav Yehuda Ayash³ quotes this responsum of Rav Duran, and states that this was the custom in Algiers, and it is an appropriate one. However, Rav Chaim Yosef David Azulai⁴ quotes the responsum of Rav Duran and comments that in most places the custom is to enter the synagogue wearing shoes, even in places where the gentiles do not enter their places of worship wearing shoes. He adds that it is possible that this custom is intended to differ from heretics who pray barefoot. Other authorities⁵ record that one should wear shoes into the synagogue in order not to appear that we are imitating the gentile practices.

Some Poskim⁶ quote Rav Moshe Mintz⁷ as holding that one may not enter the synagogue in shoes. However, an examination of the responsum of Rav Moshe Mintz itself reveals that he was discussing sandals, and not shoes. It appears that their sandals were worn outside, and people were not necessarily careful

where they stepped while wearing them. The concern is that if one enters the synagogue wearing sandals, he will trek into the synagogue some refuse stuck to his sandals. This is not respectful to the honor of the synagogue. However, to enter with shoes is correct, as long as they have been cleaned of all mud and refuse. This concern is already stated in Sefer Chasidim⁸.

Some⁹ assumed that Rav Moshe Mintz was referring to boots. However, they add that in places where one would stand before important officials wearing boots, it would be permitted to enter the synagogue such. One contemporary Posek¹⁰ states that it is prohibited to pray wearing rubbers. ■

1. כאן (עמ' 215)
2. שו"ת הרשב"י (סי' רפה), ובא לציון בברכ"י יוסף (סי' קנא אות ח') ובס' מחזיק ברכה (סי' צא אות ו')
3. מטה יהודה (סי' צא ס"ק ב')
4. ברכי יוסף (סי' קנא אות ח')
5. עי' ביפה ללב ח"א (סי' צא אות ד) בשם הרב דברי מנחם (סי' צא הגה"ט אות ב'). אמנם עי' בשו"ת חתם סופר (חאו"ח סי' לא). ודו"ק.
6. כנה"ג (סי' צא בהגה"ט) ומשם למג"א (שם ס"ק ה)
7. שו"ת מהר"ם מינץ (סי' לח)
8. ספר חסידים (סי' תתכב). ע"ש בהגהות מקור חסד. ועי' בס' מקור חיים לבעל חות יאיר (סי' צא) מש"כ בשם ס' חסידים.
9. עי' במחצית השקל (סי' צא ס"ק ה') ובפרמ"ג (שם בא"א) וכן במשנ"ב (שם סוס"ק יב)
10. שו"ת באר משה ח"ד (סי' טז אות א' ד"ה ודע) ועי' בס' אשי ישראל (פרק י' הערה כ') שנסתפק בזה. אמנם השווה לשו"ת שבט הלוי ח"ב (סי' קכ אות ג'). ■

STORIES off the Daf

"Dead to the World"

מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה

How are we to understand the virtue of being willing to die in the tent of Torah, when the Gemara (Yoma 85b) teaches us that the Torah states (Vayikra 18:5): "You shall live by them", and not that we should die by them.

We can illustrate with a parable. Once there was a successful businessman. Customers from near and far flocked to buy his merchandise. Due to his popularity, he prospered. Yet, this success kept him exceedingly busy. He was so overwhelmed that he did not have time to go to the local shul to daven with a minyan.

Years passed, and the man was getting older. His strength began to diminish, and

he started to consider the end of his days. He decided that he had to prepare "provisions for his eternal destination". The next morning he woke and went to daven with a minyan. After davening he sat for two hours to learn Torah. When he finally arrived at his business, several hours later than usual, his wife confronted him. "The store is filled with people asking for you! They are anxious and getting impatient! Where have you been?" He calmly responded that he had been delayed with an important matter.

The next morning when the man was again delayed in arriving at work, his wife went out to find him. She was shocked when she eventually found him in shul, sitting and studying Torah. She angrily began to scold him. "Are you out of your mind? The store is filled with customers, and you are sitting here studying! Don't you care about the loss of money which we might suffer as a result of this?"

The husband explained "Please try to

understand. If the Angel of Death would now come and tell me that the time has come for me to go, would I be able to negotiate and buy time claiming that I was busy with my customers? Try to think of me as being unavailable due to my being dead. Now, the truth is that in two hours from now I will come back from this extreme situation of being unavailable due to being "dead", but that is to our fortune. I will then enter the store and take care of business together with you."

This is how to understand the directive of our sages in our Gemara. The world is a busy place, and people become very occupied. Yet the Torah can nevertheless be sustained if a person considers himself as "dead to the world" during those precious hours when he does sit down to learn. Using this approach, a person can succeed in devoting time to Torah study and to mitzvos, each of which provide life and eternal benefit to those who partake of them. ■

Daf Digest is published by the Chicago Center, under the leadership of

HaRav Yehoshua Eichenstein, shlit"z

HaRav Pinchas Eichenstein, Nasi; HaRav Zalmen L. Eichenstein, Rosh Kollel; Rabbi Tzvi Bider, Executive Director, edited by Rabbi Ben-Zion Rand.

Daf Yomi Digest has been made possible through the generosity of Mr. & Mrs. Dennis Ruben.



Point By Point Summary Of Tosfos

Berachos 61

Rabbi Eliezer Chrysler

Tosfos Summary

- COLLAPSE ALL

1.

-

TOSFOS DH V'CHOL HA'OVER ACHOREI ISHAH B'NAHAR EIN LO CHEILEK LA'OLAM HA'BA

תוספות ד"ה וכל העובר אחורי אשה בנהר אין לו חלק לעוה"ב

(SUMMARY: Tosfos elaborates on the statement.)

... פי' אם רגיל בכך

CLARIFICATION: If he is used to doing so

לפי שיבא לידי נאוף, וסופו יורד לגיהנום

REASON: Because it leads to adultery, which in turn, will cause him to descend to Gehinom.

2.

-

TOSFOS DH ELA ME'ATAH GABI ELKANAH DI'CHESIV VA'YEILECH ELKANAH ACHAREI ISHTO

תוספות ד"ה אלא מעתה גבי אלקנה דכתיב וילך אלקנה אחרי אשתו

(SUMMARY: Tosfos erases this quotation.)

שבוש הוא שאין פסוק זה בכל המקרא, ול"ג ליה.

CORRECTION: This quotation is an error and needs to be erased, since there is such Pasuk in T'nach (See Maharshal & Maharsha).

Download the All Daf App



DAILY DAF YOMI

RABBI ARYEH LEBOWITZ

RABBI ELI MANSOUR

RABBI ELUZAR NISSAN RUBIN

RABBI MOSHE ELEFANT

RABBI SHALOM ROSNER

RABBI SRULY BORNSTEIN

RABBI SHLOMIE SCHWARTZBERG

RABBI ZECHARIA RESNIK

DAF SERIES

JEWISH HISTORY

PESUKEI HADAF

DAF IN PRACTICE

DAF IN DEPTH



Point By Point Summary Of Tosfos

Berachos 62

Rabbi Eliezer Chrysler

Tosfos Summary

- COLLAPSE ALL

1.

-

TOSFOS DH RAVA MEKAMEIH DE'HAVAH REISHA ETC. BASAR D'MALACH AVDAH LEIH KAVSA U'MANCHA LEIH YADA ETC.

'תוספות ד"ה רבא מקמי דהוה רישא כו' בתר דמלך עבדה ליה כוונתא ומנחא ליה ידא כו

(SUMMARY: Tosfos resolves this Gemara with the Gemara earlier which implies that his wife died before Abaye.)

תימה, דע"כ לא מלך רבא עד אחר פטירתו של אביי. כדמשמע לעיל בעובדא דבר הדיא

QUESTION: It is clear that Rava did not become the Rosh Yeshivah until after the death of Abaye, as is evident from the episode with bar- Hedyah cited earlier (56.).

(וכן בכתובות - דקאמר 'חומה דביתיה דאביי' אתיא לקמיה דרבא, בסוף פרק אע"פ (ד' סה

1. **PROOF:** And similarly in Kesuvos - where the Gemara (at the end of Perek Af-al-Pi, Daf 65.) relates how Chomah, Abaye's former wife, came before Rava.

וזוהו תימה. דלעיל (ד' נו.) משמע דראה בחלום פטירתה קודם פטירתו דאביי

2. QUESTION (CONT.): The question now is from the Gemara earlier (on Daf 56.) which implies that Rava dreamt about his wife's death before Abaye died?

ו"ל, מכל מקום לא נפטרה עד אחר אב"י

ANSWER: Nevertheless, she did only died after Abaye.

SALIKU TOSFOS DE'MASECHES B'RACHOS

Download the All Daf App



DAILY DAF YOMI

RABBI ARYEH LEBOWITZ

RABBI ELI MANSOUR

RABBI ELUZAR NISSAN RUBIN

RABBI MOSHE ELEFANT

RABBI SHALOM ROSNER

RABBI SRULY BORNSTEIN

RABBI SHLOMIE SCHWARTZBERG

RABBI ZECHARIA RESNIK

DAF SERIES

JEWISH HISTORY

PESUKEI HADAF

DAF IN PRACTICE

DAF IN DEPTH

כדי שלא ישבעו חברי קולא אם נתעששו, ואם נאפה בבקעה רחוקה כדי שלא יראה חברי פריעה, ולא ידבר בשואו נאפה אפילו ליעד נזיל, וכדרך שנהג עמינו כיום בבית הכסא כדי נהג בלילה, ויעלים ויפדו אדם עצמו להפנות שחרית וערבית בלבד כדי שלא יתרחקו:

ז. תלמיד חכם לא יראה ששק ופוח בשעת דבורו בביתו וחיות, ולא יבית קולא ביותר אלא דבורו בנחת, עם כל הבדיות, וקשדבר בנחת, יזהר שלא יתרחק עד שיצאה קרבוני גפי הרוח, ומקדים שילם לכל האדם כדי שיהא ריוחן טוחה היבנה, וכן את כל האדם לקח וכות, מספר בשבח חברו ולא בגנותו כלל, אוהב שילם וידור שילם, אם רואה שדבריו מועילים ונשמעים אומר ואם לאו שותק. פיצה, לא ירצה חברו בשעת צעמו, ולא ישאל על כך עדו בשעה שצדו עד שתתקדד דעתו ונתן, ולא יתבטח בשעה שמתו מל לפניו מפני שהוא בחול עד שיקברוהו, וכן כל כיוצא באלו, ולא יראה לחברו בשעת מלקלות אלא יעלים שנינו צעמו, ולא ישנה דבוריו, ולא יסור ולא ירעה אלא בדברי שר' ומיציא בהן, כלל של דבר אינו מדבר אלא בדברי חכמה או בגמילות חסדים וכיוצא בהן, ולא יספר עם אשה בשוק ואפילו היא אשתו או אחותו או בתו:

ח. לא ילך תלמיד חכם במקום וקופה וגרין גטוי בעצמן שנאמר (ישעיה ג:טו) "ותלכנה בטויות גרין ומקשורות עינים", ולא יתהלך עקב בעד גזל בנחת כמו הנשים ופי הרוח בעצמן שנאמר (ישעיה ג:טו) "הלוך וטפה תלכנה וברגליהם תעפסנה", ולא ירוץ בדרשות תרבים במנהג משגיגים, ולא יכפה קומתו כבעלי חטופות, אלא מסתכל למטה כמו שהוא עומד בחפלה, ומתהלך בשוק באדם משה טרוד במקסימו, גם מפהלכו של אדם נכר אם אכנס ובעל דעה הוא או שטופה וסכל, וכן אכנס שלימה בחכמה (קהלת א) "גם מדרך כפשל חלזן לבו חסר ואשרי למל סכל הוא", הוא מודיע לכל על עצמו שהוא סכל:

ט. מלבוש תלמיד חכם מליבש נאה ונקי, ואסור לו שישצא בבגדו פתם או שמתנוטט ומיציא בהן, ולא ילבוש לא מלבוש מלכים כגון בגדי זהב וארזמן שהכל מסתפילין בהן, ולא מלבוש עינים שהוא מכזה את כל האדם כבדים בגדים בטונים נאים, ולא יראה בשירי נראה מלכות מנוי כגון בגדי הפשתן הקלים ביותר שעושים במצרים, ולא יחיו בגדיו חסכוני של הארץ כגון בגדי גפי הרוח אלא עד עקבו וידי עד שיל עד ראשו אצבעותיו, ולא ישלשל

ב כשהתקנה אוכל מעט זה הראוי לו לא יאכלנו אלא בביתו עד שלחטו, ולא יאכל בחנות ולא בשוק אלא מפני ערך נזיל, כדי שלא יתנהג בפני הבריות, ולא יאכל אלא עמי הארץ ולא על אותן השלחנות המלאים מא עזא, ולא ידבר שדיוותיו בכל מקום ואפילו עם החכמים ולא יאכל בסיכותו של בית בן קבוצי הרבה, ואין ראוי לו לאכל אלא בסעודה של מעשה בלבד כגון סעודת ארוסין ומשואה, ודואו שיהיה תלמיד חכם ששוא בת תלמיד חכם והדיוקים והחסידים הראשונים לא יאכלו בסעודה שאינה שלחן:

ג. כשהתקנה שותה וין אינו שותה אלא כדי לשוחת אכילה שבמקו, וכל המשתהר הרי זה חסידה ומנהג המסיד החסיד, ואם נשתהר בפני עמי הארץ הרי זה חלל את השם, ואסור לשוחת וין בעתהים ואפילו משת אלא אם היה בכלל האכילה, שהשתה שהיא בכלל האכילה אינה משכרת, ואין נזקדיו אלא מינו שלאחר הבוין:

ד. אף על פי שאשתו של אדם מתרת לו תמיד, ראוה לו לתלמיד חכם שנתה עיניו בקדשה ולא ידא מיצי אצל אשתו כתרנגול אלא מלילי שבת ללילי שבת, יש בו חס, ואסורו מספר עמה לא יספר בתחלת הלילה בשדואו שבוע ובטט נמלא, ולא כסוף הלילה כשהוא נרבע, אלא באמצע הלילה כשהשתפל הקוין שבמקו, ולא יקל בראשו ביותר אלא יגבל את פיו בדברי הבא ואפילו בעי לבנים, והי הוא אומר בקבלה מניח לאדם מה שחז, אסור החכמים אפילו שיתח קלה שבין אדם לאשתו עתיד לתן עליה את הדיון, ולא יהיו שמיים לא שדורים לא שמיים ולא שמיים, ולא יאמר אהיה אוהב אשה רחצה אלא כריון שמיים והשמיים, ויפסי ויחזק מעט עדי עד, שתתעשש נפשח ויבעל בבשרה ולא בעיות ויפסי מיד:

ה. כל חתנה מנהג זה לא די לו שקדוש נפשו וסתר עצמו ותקן דעותיו שאם היה לו כנס יהיו נאים ויבשנים ראוין לזכחה ולחסידות, וכל חתנה במנהגות שאר העם החולקים בחשך יהיו לו כנסים כמו אותם העם:

ו. צענית נזילה והנים תלמידיו חכמים בעצמן, לא יתבאו ויתנו ידן, ולא נסון, ואפילו בשעה שיקנס בזה הכסא, ויהא צעני ולא יגלה בגדיו עד שישב, ולא יקנה כסיו, ויתרחק מכל אדם, ויקנס חדר לפנים מחדר מעד לפנים מן המערה, ונקנה, ואם נאפה אחרי הגדר יתרחק

של חבר, פלים בשתוקה או פלים שבמחציה בטמאים מפני שיש להם הארץ סכסכה זו או במחציה זו רשות:

י. חבר שיהיה נזל למעלה כגון של עם הארץ הרי זה שותח שם פלים ופועה טהרות והן בחוקה, אף על פי ששם הארץ יכול לפשט ידו ולעז, וכן בעצרים אינו חושש לא מושם בטמא ולא מושם וין נסך, הוי הגנות זה בעד זה או שיהיה נזל על שם הארץ למעלה ופועה החבר פלים או הנה טהרות כגון, הרי כל מקום שכולם עם הארץ לפשט את ידו ולעז בחוקה בטמא:

כ. שמי שיהיה ון לפנים מוא הפנימית של חבר והחשינה של עם הארץ, חבר כניח שם פלים ושמיים שם פחות, אף על פי שיש עם הארץ מנעל לשם מפני שנתפש עליו כנגב כא, ועד החליקה במסיפס וחבר בעד זה וקנס הארץ בעד זה וקדוהיו טהרות אף על פי שיש עם הארץ בעצמה מפני שהם בדרשות החבר:

כב. חבר שפגל דליו לרוע בודו של עם הארץ ויחלך להביא בהם, יעלז הרי זה בטמא, מפני שהנה בדרשות של עם הארץ שעה אחת:

כג. אשת עם הארץ שנקננה לרוע ביתו של חבר להוציא בנה או בתו או בכתו של חבר כל שבבות מזהר, מפני שנקננה שלא בדרשות קרן חבר שהקנים קדוהיו למכר וידר לשוחת הרי הפנימיות טהרות והחשינות בטמאות, בקה דברים אמורים כשהקנים קסוד לרשות תרבים מפני שהקדוהיו והשבוין נאמנים בחיטות, בשעת הלילה:

אבל הוי רחוקות בדרשות תרבים אם היו בלי אקטורו חבל חבל בטמאות מפני שפלי מוכיחין שהנהו למכר וידר הכל ממשמשות בהן, אין בלי אקטורו בידו הכל טהרות הכל ממשמשות בהן, אף על פי שיש עם הארץ, ויהא שיהיה נזל על פתח הטרט ויכנס הרי אלו בטמאים מפני שהקדוהיו והשבוין ממשמשות בהן:

Perek 13

Am haarezt / Chaver continued.

- *Am haarezt workers who harvest grapes and olives must immerse in a mikveh before working. Chaver must monitor their immersion to make sure it is being done properly.*
- *When a chaver's donkey drivers and porters are loaded with pure foods and were proceeding in front of him, as long as the chaver is keeping an eye, the food remains pure. If not, the foods are impure.*

לעז שלא בדרשות, וכן האשה שיצאה ומצאה אשת עם הארץ וחתה קתלים מתחת הקדירה הרי הקדירה טהרה: יב. נאפה מלכות שנקנסו לרוע הבית למשכן כל שבבות בטמא, אם יש עקמה עינים נאמנים למכר לא נגענו מפני שמיים דעורים עליהן, כמה דברים אמורים בזמן שיש שם עינים שנקנסו או שיהיה הפסוק בדם, אבל אם אכרו או מעצמן נכנסו אבל לא נגענו נאמנים שהיה ששארם הוא הפה שחתה:

יג. הנגבים שנקנסו לרוע הבית אין בטמא אלא מקום רגלי הנגבים, מפני שהן מפרדין מלכלכל אלא (דבר) ששטליון בזמן, וזהו חן מספאין במקום הליכות האקליון והפשיקון וכלי חרס הפתוחים אבל המפסכות והפדוקבות וכלי חרס המפסוק צמוד פתח טהורין, ואם יש עמקון עינים או אשה הכל בטמא:

יד. הנגבים והנגבים שישו השוכה והחורין מעצמן לא מוחמת, ויהא ואמר לא נגענו בכל מה שהיה בבית כשהנקנסו הרי אלו נאמנים ואפילו על מקום רגליהן: טו. הפועה את ביתו פתח ומצוא פתח או שמיצא נעול אפילו הנהו נעול וימצא פתח ולא נגב מפני כלם כל שבבות טהור, שאני אומר הנגבים פתוחות ומכלות והכלו לרוע אם נקנסו:

טז. קודדוס שאבד בבית או שהנהו בוויין זו ובה ומצוא בוית אחרת הבית טמא שאני אומר אדם טמא נכנס לשם ונכנס:

יז. חדר עם עם הארץ בחצר ושבת פלים בחצר אפילו בחיות מקפות צמוד פתח או חנוך מקף צמוד פתח, ויהא אלו טמאין עד שינעשה לחתה מוחצה גמולה עשהו פתחים כדי שלא יראה בדרשות עם הארץ:

יח. חבר שיהיה לו מחצה או סכה לפני פתחו של עם הארץ או שהיה מוחצה או סכה של עם הארץ לפני פתחו

(כתל) "אשה תאדש" (דברים כח) "בית תבנית" (דברים כח) "כרם תעש", כלומר יהיו מעשיך הפוכים כדי שלא תעליח את דרכיך, ובברכה הוא אומר (שמואל א' יח:ד) "ויהי דוד רכל דרכיך ויבטח ויה עמו":

יב. ואסור לו לאדם להקפיד או להקדיש כל נכסיו ויחזיקו על הבריות, ולא יספר שדה וקנה בית ולא פני וקנה משלשלין או ינעשה סחורה בדרכי ביתו, אבל מוכר הוא משלשלין וקונה, כלל של דבר שינמנו להעליח נכסיו ולהחליף תכלה בהם, ולא תהיה פגולתו לקנות מעט לפי שעה או לקנות מעט ויפסידו הרבה:

יג. משהא ומתנו של תלמיד חכם באמת ובאמונה, אומר על לאו לאו ועל הן הן, מביקש על עצמו כחשבונו ונתן ומותר לאחרים כשישח מוהן ולא ידקדק עליהן, ונתן דמי התקח לאחור ואינו נעשה לא ערב ולא קבלן ולא יבוא בדרשאה, (אנו) מתיב עצמו בדרכי מקח וממכר במקום שלא חזקה אותו תורה, כדי שינמנו דבוריו ולא ישנהו, ואם נתחבו לו אחרים בדיון מאריך ומחל לן ומולח וחוזק, ולא יד לרוע אקמנת חברו, ולא יצר לאדם לעולם כחיו, כלל של דבר יהיה מן התרעסות, ולא מן הדורסות מן העגלים ולא מן העולמים, ואדם שעשה כל המעשים האלו וימצא בהן עליו היתוב ואומר ואיבר לי עבדי אתה וישאל אשך כך תאמר:

Perek 6

Interpersonal behaviour

- Good company
- Love of ones fellow
- Constructive criticism with sensitivity
- Sensitivity regarding one's speech
- Not to take revenge

GOOD COMPANY

- ⌚ To associate with the righteous⁵
One should seek out the company of the wise and keep away from the wicked.

LOVE OF ONE'S FELLOW

- ⌚ To love fellow Jews³
To love converts⁴
Not to hate ones Jewish brethren⁵

מליותו מפני שנראה נסות, הרוח אלא בשבת בלבד אם אין לו להחליף, ולא יעל מכללם כשלאים על גפי טכא במלות החמה, אבל במלות הנשנים מותר אם הגי עני, לא יאמר מבשח לשון ולא בבגדים מבשמים ולא ישום בשם בשעור, אבל אם משה בשירי בבשם כדי להעביר את ההקאה מחר, וכן לא יאמר יחיד, בלילה, אלא אם מן היה לו ומן קבוע לצאת בו לתלמודו, כל אלו מפני החשך, י. תלמיד חכם מכלכל בדרכי מבשמים, אכל ושותה ון, את אש ביתו כפי מנוח והעלחתו, ולא יתרחק על עצמו יותר מדי, עיו חכמים כדרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא תאבון שנאמר (דברים יב) "מי תאנה נשכן לאלה בשר", וי לבריא לאלל בשר מערב שבת לערב שבת ואם היה עשיר כדי לאלל בשר בכל יום אכל, עיו חכמים ואכרו לעולם אכל אדם פחות מן הראוי לו לפי מנוח ויבש כראוי לו ויבשר אשתו ויבין יותר מן הראוי לו:

יא. דרך בעלי דעה שיקבע לו אדם מלאכה המופרנסת אותו תחלה, ואחר כך יקנה בית וידה, ואחר כך ישא אשה, שנאמר (דברים כ) "מי האיש אשר נגע בעד ולא חלל", (דברים כ) "מי האיש אשר נגע בית וידה ולא חלל", (דברים כ) "מי האיש אשר ארש אשה ולא לקחה", אבל המפסין מתחילין לשא אשה ואחר כך אם תבא ידו יקנה בית ואחר כך מסוף יסיו יזהר לבקש אקמנת או תרעס מן העקד, וכן הוא אומר בקללות (דברים

כלי היה לשבח את החלוק ויהיה נזרד בו והסתחית דעתו מן השליות, הרי החלוק בטהרתו ושליותו בטמא שוא נגע בה עם הארץ, היה כל על כתפו ומגרפה חדר חסל ואמר כלבי היה לשבח את השל לשבח את המערה מדבר המטמאה אבל לא מדבר המפסילה השל טהור והמערה בטמא, וכל תרומה שפסל פסילה מפני המערה בטמא שפוסלת האקליו שפסל, היה משמשש מן התבית בטהרה בחוקת שהיא חליו ואחר כך נמצאת תרומה אף על פי שהיא טהרה הרי היא אסורה באכילה שפא נגע בה מכל יום שהוא בתרומה וטהרה בחליו כפי שיתקאר, ואינו דומה משמר תרומה למשמר חליו, ואם אכר כלבי היה לשמר אפילו מדבר המפסילה הרי זו מותרת באכילה, נתחלה לו פלים של שבת ככלים של חל ולכשן בטמא, שאינו משמר פלים של חל ככלים של שבת, מעשה בשמי נשים חברות שנתחלפו לן חלן קליהן בבית המדקדק וכא משעה לפני חכמים וטמא וכל אפילו בבית המדקדק:

ה. חסר שיהיה נזל עליו ויחזיקו לרוע הבית אלא הרי אלו חסוקין, שאין נאמנים נאמנים כלים של חלן, בתוך גתו מפני שהוא אוכל טהרות, אבל של ישראל בטמא עד שאיבר כלבי היה לשבח עם הארץ שיקנס לעז שלא יגע בכלים:

ב. חרצה לשוח ינו בטהרה באקטור עמי הארץ הרי זה מטיביל את הבריות, וכן אם היה עשה שכן מטיביל את הדבריו, ויחיד לעמוד על האמנים עד שטיביל בפני שחרי אינו ידועים הלכות מטיביל וחיצית, חיו ואין לפתח בית הדבר נאמני אחורי הדור וחויו הרי אלו בטהרה, עד כמה רחוקו ורם טהורין עד כדי שלא יתרחק מעיניו, אבל אם נתקדדו מעיניו חורו לטמאם עד שטיביל פנים אחרת ויערב משקין:

ג. בדריון והבוערים שנוצתא מנא לפיין נאמנים לומר לא נגענו, וכן בתעניות שוללים:

ד. המבשר את הבריון והנכנס לבית חבר ונעל עליהן, אם היו שם פלים שנקנסו בחדרים הרי בית חבר כלי בטמא שפא נגע באותן הדלים, ואפילו ראה אותם מקום נזריו מואותם הדלים כפי נאמנים, הרי בית חבר טמא שחסיט וכן מדין שאין חסיט בטמא שאין עמי הארץ בקיפאין בטמא הפס:

ה. הוי חפזי ופועלי מאגנין טהרות ועבדיו לפניו אף על פי שהפועל יותר מביד לרוע אלו טהרות מפני שהן בזהות שהוא שותק וכן מפתחין לעז ואומרים עששו שיהי הוא יבוא אחרינו, אבל אם אכר להם צא ויבא אבא אחרים כיון שנתקפו מעיניו הרי זה בטמא:

ו. חבר שיהיה לבשו בחלוק וישח מכלי מתחלך ואמר

- *Trumah must be guarded from impurity more than chulin. Therefore, if a chaver was using a barrel of trumah under the impression that it was ordinary food, the contents may not be eaten, unless he says that he intended to guard it "just like" trumah.*
- *Weekday garments are not guarded as much as Shabbat ones. Therefore, if a chaver wore Shabbat clothes by mistake during the week they become impure.*
- *Also, if one person's clothes became exchanged with another person's clothes, they become impure because a person does not look after another's belongings as he looks after his own etc.*



Pack on Impurity of Clothes

פרק י"ג

א. כהן ששהר פלי לט, ויחזיקו לרוע הבית הרי אלו חסוקין, שאין נאמנים נאמנים כלים של חלן, בתוך גתו מפני שהוא אוכל טהרות, אבל של ישראל בטמא עד שאיבר כלבי היה לשבח עם הארץ שיקנס לעז שלא יגע בכלים:

ב. חרצה לשוח ינו בטהרה באקטור עמי הארץ הרי זה מטיביל את הבריות, וכן אם היה עשה שכן מטיביל את הדבריו, ויחיד לעמוד על האמנים עד שטיביל בפני שחרי אינו ידועים הלכות מטיביל וחיצית, חיו ואין לפתח בית הדבר נאמני אחורי הדור וחויו הרי אלו בטהרה, עד כמה רחוקו ורם טהורין עד כדי שלא יתרחק מעיניו, אבל אם נתקדדו מעיניו חורו לטמאם עד שטיביל פנים אחרת ויערב משקין:

ג. בדריון והבוערים שנוצתא מנא לפיין נאמנים לומר לא נגענו, וכן בתעניות שוללים:

ד. המבשר את הבריון והנכנס לבית חבר ונעל עליהן, אם היו שם פלים שנקנסו בחדרים הרי בית חבר כלי בטמא שפא נגע באותן הדלים, ואפילו ראה אותם מקום נזריו מואותם הדלים כפי נאמנים, הרי בית חבר טמא שחסיט וכן מדין שאין חסיט בטמא שאין עמי הארץ בקיפאין בטמא הפס:

ה. הוי חפזי ופועלי מאגנין טהרות ועבדיו לפניו אף על פי שהפועל יותר מביד לרוע אלו טהרות מפני שהן בזהות שהוא שותק וכן מפתחין לעז ואומרים עששו שיהי הוא יבוא אחרינו, אבל אם אכר להם צא ויבא אבא אחרים כיון שנתקפו מעיניו הרי זה בטמא:

ו. חבר שיהיה לבשו בחלוק וישח מכלי מתחלך ואמר

לִּי כְּלוֹם וְאַחֵר כִּךְ פָּנַע בּו פֶּשַׁע וְאָמַר לִי אֵינִי נֶאֱמָן
אֵלָּא הִנֵּה זֶהוּ בְּחֻקֵּי כְּשֵׁרוֹת וְהִתְרֹאֵי בְּחֻקֵּי טוֹהַר:
בְּיָד רַחֲמָנָא דְסִינָה:

בְּתִהְיוֹת אוּ בְּתִהְיוֹת וְלֹאֲחֵר זֶמַן מִצָּאוּ וְאָמַר לוֹ בִּשְׁעָה
פָּנַע בּו טְהוֹרוֹת שְׁעִישִׁית עִמָּךְ נִטְמָאוּ וְכִתְּשִׁית
עִמָּךְ נִתְפַּלְאוּ הִנֵּה זֶה נֶאֱמָן: אֲבָל אִם פָּנַע בּו וְלֹא אָמַר

Additional, Useful Features of Interest for Studying Rambam's Mishneh Torah

Scan QR code onto your mobile device to link to our website.
<https://rambampress.com/>



Barefoot with clean feet

No money

Not to spit

- Not to take short cuts through Temple
- When entering Temple should follow direction towards right and circle towards the left.
- When leaving, one may not turn one's back to the *Hechal*.
- Forbidden to sit down, sleep or use toilet, or act frivolously, even when it is in ruins.

When the Temple is standing one may not act frivolously all the way from Mount Scopus inwards.

At all times, i.e. even when Temple not standing and even in Diaspora a toilet should not be positioned in an E-W direction. Rather N-S. Similarly with sleeping.

- Other

There are different levels of holiness.

The Temple basically parallels the way encampment took place in the desert when leaving Egypt.

I.e. Entrance to *Yerushalayim* to Temple Mount = Camp of Israelites

Entrance to Temple Mount to Courtyard = Camp of Levites

Entrance to Temple Court inwards = Camp of *Shechinah*

When the Temple was constructed additional areas of holiness were instituted i.e. the *Chayl* and Women's Courtyard.

10 Levels of holiness in increasing order in *Eretz Yisrael*:

- (In general Israel is more sanctified than other lands)
- Cities in Israel surrounded by a wall
- *Yerushalayim* is the Holiest walled city
- *Har Habayit* (Temple Mount)
- *Chayl*
- *Ezrat Nashim* (Women's Courtyard)
- *Ezrat Yisrael* (Israelite's Courtyard)
- *Ezrat Kohanim* (Priests Courtyard)
- Between *Mizbeach* (Altar) and *Ulam* (Entrance Hall)
- Temple Building
- *Kodesh Kodoshim* (Holy of Holies)

Therefore, each of these areas have different laws of what could be performed there, and who could enter.

Reminder:

Pack on Consecration



שֶׁסְּוֹאִלִים שֶׁם לִכְסֹם תִּרְחַח אֶת־מִשְׁתֵּי הַתְּרוֹת וְהַשְׁעָה
מִשְׁרָפָה: וְעַל פִּי הַנְּבִיא שֹׁדְפִין אֶת זֶה וְאוֹכְלִין אוֹ:

י. וְכֵן אִם חוֹסִפוֹ עַל הַעֲנָה מִקְדָּשֵׁי אֹתָהּ בְּשִׁנֵּי
הַמִּנְחָה: מִה וְיוֹשְׁלִים הַתִּרְחָה שֶׁנֶּאֱמָרָה בָּהּ מִקְדָּשָׁהּ
אִף הַעֲנָה שְׁנֵי הַמִּנְחָה שֶׁאֵין נֶאֱמָרָה אֵלָּא בָּהּ הֵן
שֶׁמִּקְדָּשֵׁי אֹתָהּ בָּהֶן: וְאוֹכְלִין אוֹתָן כְּסוּף הַמִּקְדָּשׁ שֶׁשִּׁשָּׁה:
יז. כִּל מִקְדָּשׁ שֶׁלֹּא נִשְׁפָּה בְּכָל אֵיל וּכְפֹדֵר הֵנָּה אֵין קְדוֹשׁ
גְּבוּר: וְהָ שְׁעָה עֲזָרָה שְׁמִי תוֹדוֹת וְזָכוֹן הוּא שְׁעָה
לֹא בְּמִעֲשֵׂי נִתְמַדֵּשׁ הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלֹּא הִיָּה שֶׁם לֹא מִלֶּךְ
וְלֹא אוֹרִים וְתַמִּים: וְכֵבֶה נִתְמַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁהּ רֵאשִׁיטָה
שֶׁשְׁעָה שֶׁלִּמָּה שֶׁהוּא קֹדֶשׁ הַעֲנָה וְיוֹשְׁלִים לְשַׁעֲתָן
וְקִדְשָׁן לְעִתֵּד לְכֹאֵ:

טו. לְפִיכָן מִקְרִיבִין הַקְרִיבֹת כִּלָּן אִף עַל פִּי שֶׁאֵין שֶׁם בֵּית
בְּנִי: וְאוֹכְלִין קֹדֶשׁ קִדְשֵׁי בְּכָל הַעֲנָה אִף עַל פִּי שֶׁהִיא
רִחְבָּה וְאֵינָה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּמִנְחָה וְאוֹכְלִין קִדְשֵׁים קְלִים וּמִשְׁנֵה
שֶׁנֶּכָּל יוֹשְׁלִים אִף עַל פִּי שֶׁאֵין שֶׁם חֻמּוֹת שֶׁהַקְדָּשָׁה
רֵאשִׁיטָה קֹדֶשׁ לְשַׁעֲתָה וְקִדְשָׁה לְעִתֵּד לְכֹאֵ:

טז. וְלִמָּה אִם אֲמַר בְּמִקְדָּשֵׁי וְיוֹשְׁלִים קִדְשָׁה רֵאשִׁיטָה
קִדְשָׁה לְעִתֵּד לְכֹאֵ: וּבְקִדְשֵׁי שֶׁאֵין אֵין יִשְׂרָאֵל לְעִנּוּ
שְׁבִיעִית וּמִעֲשֵׂרוֹת וְכִינִיטָה בָּהֶן לֹא קִדְשָׁה לְעִתֵּד לְכֹאֵ:
לִפִּי שֶׁקִּדְשֵׁי הַמִּקְדָּשׁ וְיוֹשְׁלִים מִפְּנֵי הַשְׂכִּינָה וּשְׁכִינָה
אֵינָה בְּטוֹלָה: וְהִנֵּה הוּא אוֹמֵר (וְיִקְרָא כו א) "וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ אֶת

מִקְדָּשִׁיכֶם" וְאִמְרוּ חֲכָמִים אִף עַל פִּי שֶׁשְׂמִינִי מִקְדָּשָׁתָן
הֵן עֹמְדִים אֲבָל חַיִּיב הָאֶרֶץ בְּשִׁבְעִית וּבְמִעֲשֵׂרוֹת אֵינִי
אֵלָּא מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּבוֹשׁ רַבִּים וְכֵן שֶׁנִּלְקָחָה הָאֶרֶץ מִיָּדֵיהֶם
בְּטוֹל הַכְּבוֹשׁ וְנִפְסְדָה מִן הַתִּרְחָה מִפְּנֵי הַשְׂכִּינָה וּמִשְׁכִּינָה
שֶׁהִי אֵינָה מִן אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל: וְכֵן שֶׁעֲלָה עֲזָרָה וְקִדְשָׁה
לֹא קִדְשָׁה כְּבוֹשָׁה אֵלָּא בְּחֻקָּה שֶׁהִתְחַיֵּי בָּהּ וּלְפִיכָן כִּל
מִקְדָּשׁ שֶׁהִתְחַיֵּי בָּהּ עוֹלָה בְּכָל נִתְמַדֵּשׁ בְּקִדְשָׁה עֲזָרָה
הַשְׁתָּה הוּא מִקְדָּשׁ חַיִּים וְאִף עַל פִּי שֶׁנִּלְקָחָה הָאֶרֶץ מִפְּנֵי
וְחִיב בְּשִׁבְעִית וּבְמִעֲשֵׂרוֹת עַל הָאֶרֶץ שֶׁבִּטָּא בְּחֻלּוֹת
תְּרוּבָה:

בְּיָד שֶׁהִיא כֵּלָן הַעֲמֵד בְּהַר הַמִּשְׁפָּחָה רֹאשָׁה פֶּתַח הַהֵיכָל
בְּשָׁעָה שֶׁהִיא מִדֵּם הַפָּרָה גִּבְהַ הַהֵיכָל:

ו. וְלִשְׁכּוֹת הֵי שֶׁם תַּחַת עֲזָרַת יִשְׂרָאֵל פִּתְחוֹת לְעִזְרֹת
הַנְּשִׁים: שֶׁשֶׁם הַלֵּוִים נִתְּנָן בְּכַתְּרוֹת וְהַגְּבִילִים וְהַמַּעֲלָלִים
וְכָל כָּל הַשִּׁיר: וְעַל הַדּוֹבֵן הַעוֹלָה מִעֲזָרַת יִשְׂרָאֵל לְעִזְרֹת
הַנְּשִׁים הֵי הַלֵּוִים עֹמְדִים בְּשָׁעָה שְׁאוֹמְרִים שִׁירָה עַל
הַקֹּדֶשׁ:

ז. הַלִּשְׁכּוֹת הַנְּבוֹתִים בְּקֹדֶשׁ וּפִתְחוֹת לֹחַל אִם הֵי גִּזְיוֹתֵיהֶן
שׁוֹיִן עַם קֹדֶשׁ הַעֲנָה תוֹכֵן חָל וְגִזְיוֹתֵיהֶן קֹדֶשׁ וְאִם אֵינֶן
שׁוֹיִן אִף גִּזְיוֹתֵיהֶן חָל שֶׁהַגִּזְיוֹת וְהַעֲלִיּוֹת לֹא נִתְמַדֵּשׁ:
לְפִיכָן גִּזְיוֹת אֵילִין אֵין אוֹכְלִין שֶׁם קֹדֶשׁ קִדְשֵׁים וְלֹא שְׁחֻטִּין
קִדְשֵׁים קְלִים:

ח. הֵי בְּנוֹת חָל וּפִתְחוֹת לְקֹדֶשׁ תוֹכֵן קֹדֶשׁ לְאִכְלִית
קֹדֶשׁ קִדְשֵׁים אֲבָל אֵין שְׁחֻטִּין שֶׁם קִדְשֵׁים קְלִים וְהַנְּבִילִים
לֶשֶׁם בְּכִמְבָּאָה פְּטוּר: וְגִזְיוֹתֵיהֶן חָל לְכִל דְּבָר:

ט. הַמַּחֲלִיל הַפִּתְחוֹת לְעִזְרֹת קֹדֶשׁ וּפִתְחוֹת לֹחַל
הַבֵּית חָל: וְהַחֲלוֹת וְצִבֵּי הַחֻמָּה כִּלְפָּנֵים מִן לְאִכְלִית
קֹדֶשׁ קִדְשֵׁים בּוֹ לְכִמְבָּאָה:

י. בֵּית דִּין שֶׁרֶשׁ לְחוֹסִפִּי עַל יוֹשְׁלִים אוּ לְחוֹסִפִּי עַל הַעֲנָה
מוֹסִיפִין: וְהֵן לֶשֶׁם לְמִשְׁכַּן הַעֲנָה עַד הַמִּקְדָּשׁ שֶׁרֶשֶׁע מִדֵּר
הַבֵּית וּלְמִשְׁכַּן חֻמַּת יוֹשְׁלִים עַד מִקְדָּשׁ שֶׁרֶשֶׁע:

יא. אֵין מוֹסִיפִין עַל הַעֲזָרָה אוּ עַל הַעֲזָרֹת אֵלָּא עַל פִּי
הַמִּלֶּךְ וְעַל פִּי נְבִיא וְאוֹרִים וְתַמִּים וְעַל פִּי סִנְהֶדְרִין שֶׁל
שְׂמִיעַ וְאִתְּרִי וְקִמָּם שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת כו ט) "כָּל אִשִּׁי אֲנִי
מִרְאָה אוֹתָךְ" וְכֵן תִּשְׁעִי לְדוֹרוֹת: וּמִשְׁכָּה כִּלָּן הִיָּה:
יב. וְכֵינֶה מוֹסִיפִין עַל הַעֲזָרָה: עוֹשִׂין בֵּית דִּין שְׁמִי תוֹדוֹת
וְלִיחְוִין לֶחֶם חֲמִין שֶׁבָּהֶם וְהוֹלִיכִים בֵּית דִּין אַחֵר שְׁמִי
וְהַתְּרוֹת וְשְׁמִי הַתְּרוֹת ז' אַחֵר ז' וְעוֹמְדִין בְּכַתְּרוֹת
וְהַגְּבִילִים וְהַעֲלִיּוֹת עַל כָּל פֶּה וְפֶה וְעַל כָּל אֶבֶן (וְאֶבֶן)
שֶׁבִירֻשִׁים וְאוֹמֵר (וְהוֹלִים א) "אֲרוֹמְכָךְ הִי דִּלִּיתִי"
וְגו': עַד שֶׁמִּנְשִׁין לְסוֹף הַמִּקְדָּשׁ שֶׁמִּקְדָּשֵׁי אוֹתוֹ וְעוֹמְדִין

פרק ז'

א. מִצְוַת עֲשֵׂה לִירְחָה מִן הַמִּקְדָּשׁ שְׁנֶאֱמַר (וְיִקְרָא י ל)
(וְיִקְרָא כו ב) "וּמִקְדָּשֵׁי תִירְחָה": וְלֹא מִן הַמִּקְדָּשׁ אֶתֶּה רֹאֵה
אֵלָּא מִמִּי שְׁעָה עַל יִרְחָה:

ב. וְאֵין ז' הִיא יִרְחָה לֹא יִכְנֶס אָדָם לִרְחָה בְּמִקְדָּשָׁה אוּ
בְּמִנְחָה שֶׁבְּגָדָיו אוּ בְּאַפְגָּרוֹתָיו אוּ בְּכַבֵּק שֶׁעַל רַגְלָיו אוּ
בְּמִעוֹת הַעֲזָרוֹת לֹא בְּכִדְשָׁה וְאֵין עֲדִין לִימֵר שֶׁאִסוּר לִרְחָה
בְּכָל הַר הַבֵּית אֵלָּא אִם מוֹדֵפִין לוֹ רַק מוֹדֵפִין בְּכַסּוֹתוֹ:
וְלֹא יִשְׁעָה הִר הַבֵּית הָרֶךְ שֶׁיִּכְנֶס מִפְּתָחוֹ ז' וְנִצָּח מִפְּתָחוֹ
שֶׁנִּתְּנָה בְּיָד לְקַדֵּשׁ הָרֶךְ אֵלָּא יִשְׁפּוּ מִחוּץ: וְלֹא יִכְנֶס
לֹא אֵלָּא לְדַבֵּר מִצְוָה:

ג. וְכֵן נִכְנָסִין לִרְחָה הַבֵּית נִכְנָסִין הָרֶךְ ז' מִיִּזְמוּ וּמִקִּישִׁין
וְיִצְאוֹן הָרֶךְ לְשֹׂמַר חוּצוֹ מִמִּי שְׁאֵרֵי דְבָר שֶׁהוּא מִקְדָּשׁ עַל
הַשְּׂמָלָה: לְפִיכָן הֵי שְׁוֹאֵלִין לוֹ מִה לֶךְ מִקְדָּשׁ עַל הַשְּׂמָלָה:
שֶׁאֵין אֲבָל: הִשְׁכִּין בְּבֵית הַר הַנְּחִיטָה: שֶׁאֵין מִנְחָה: הִשְׁכִּין
בְּבֵית הַר הַנְּחִיטָה: וְהַשְׁכִּין בְּבֵית הַנְּחִיטָה: וְהַשְׁכִּין בְּבֵית הַנְּחִיטָה:

ד. כִּל שֶׁהַשְּׁלִים עֲזָרָה וְנִתְמַלֵּךְ לוֹ אֵינִי ז' וְאִתְּרִי
וְלִיחְוִין אֵלָּא מִתְּלַךְ אֲחֵרִים מִשְׁעַם מִשְׁעַם וּמִתְּלַךְ בְּנִתָּה עַל
דָּוָר עַל שְׂמִיעַ מִן הַעֲזָרָה: וְכֵן אֲשִׁי מִשְׁכָּר וְאֲשִׁי מִשְׁכָּר
וְלִיחְוִין מוֹדֵפִין כֵּן הֵם יִצְאוֹן מִן הַמִּקְדָּשׁ כִּמִּי שֶׁפִּסְעָה אַחֵר
תִּפְלָה לְאִתְּרִי: כִּל ז' לִירְחָה מִן הַמִּקְדָּשׁ:

ה. לֹא יִקַּל אָדָם אֶת רֵאשִׁיטָה כְּנֶגֶד שְׁעַר מוֹחֲרֵי שֶׁל עֲזָרָה
שֶׁהוּא שְׁעַר נִקְטוּר: מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּנֶגֶד בֵּית קֹדֶשׁ
הַקְדָּשִׁים: וְכֵן הַנְּכָסִים לְעִזְרֹת יִתְּלֵן בְּנִתָּה בְּמִקְדָּשׁ שְׁמִתָּה
לוֹ לְהַכְנֵס לֶשֶׁם: וְיִצְאָה עֲצָמוֹ שֶׁהוּא עוֹמֵד לִפְנֵי ה' כְּמוֹ
שְׁנֶאֱמַר (וְהוֹלִים א טו) (וְהוֹלִים ב טו) "וְהוֹי שְׁעַר וְלִפְנֵי
שֶׁם כִּל הַמִּינִים": וּמִתְּלַךְ בְּאוֹתָהּ וְיִצְאָה לְרִחְבָּהּ שְׁנֶאֱמַר
(וְהוֹלִים ב טו) "בְּבֵית אֱלֹהִים יִתְּלֵךְ כְּרִדְשָׁה":

ו. וְאִסוּר לִלְכֹּד אָדָם לִישֵׁב בְּכָל הַעֲזָרָה וְאֵין יִשְׁכָּה בְּעִזְרָה
אֵלָּא לְמִלְכֵי בֵּית דִּין בְּכָלִי: שְׁנֶאֱמַר (שְׁמוֹת ב יז)
(וְהוֹלִים א טו) "וְנִבֵּא הַשִּׁדְרָן לְכָל וְנִשְׁכַּח לִפְנֵי ה'":
וְהַתְּהַדְּרָן שֶׁהִי יִשְׁכָּה בְּלִשְׁתָּה הַיִּזְוִל לֹא הִי יִשְׁכָּה
אֵלָּא בְּחֻמָּה שֶׁל חָל:

ז. אִף עַל פִּי שֶׁהַמִּקְדָּשׁ הִיָּה תְּרוֹבָה שְׁמִינִיטָה חֻמַּת אָדָם
בְּמִדְּרָא כְּמוֹ שֶׁהִיא טוֹהַר בּוּ בְּכַתְּנָה: לֹא יִכְנֶס אֵלָּא לְמִקְדָּשׁ
שְׁמִינִיטָה לְהַכְנֵס לֶשֶׁם לֹא יִשְׁכָּה בְּעִזְרָה וְלֹא יִקַּל רֵאשִׁיטָה כְּנֶגֶד
שֶׁהִי הַמִּקְדָּשׁ שְׁנֶאֱמַר (וְיִקְרָא י ל) (וְיִקְרָא כו ב) "אֶת שְׂמִיתִי
תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשֵׁי תִירְחָה": מִה שְׁמִיתִי שְׂכַת לְעוֹלָם אִף
מוֹרָא מִקְדָּשׁ לְעוֹלָם שֶׁאֵין עַל פִּי שְׁחִירָה בְּקִדְשָׁה עוֹמֵד:

ח. וְיוֹשְׁלִים מִקְדָּשֵׁי מִשְׁכָּר הַעֲזָרֹת הַמִּקְדָּשׁ חֻמָּה:
וּמִקְדָּשֵׁי מִשְׁכָּר הַעֲזָרֹת: מִה שְׁמִיתִי שְׂכַת לְעוֹלָם אִף
שְׁאוֹכְלִין קִדְשֵׁים קְלִים וּבְמִעֲשֵׂרוֹת שְׁעַר לְפָנִים בְּחוֹמָתָה:

Perek 7

Reverence of Bet Hamikdash.

To fear the Mikdash.

This fear is not for the building itself but rather for Hashem who commanded about this fear.
How to conduct oneself in the Bet Hamikdash.

- Properly dressed

יח. עזרת ישראל מקדשת מעשרת נשים שאין מקדש כפורים נכנס לשם. וטמא נכנס לשם חייב כרת:

יט. עזרת הנהגים מקדשת מפנה. שאין ישראל נכנסין לשם אלא בשעת צרכיהם לקמיה ולכפרה ולשחיטה ולתנופה:

כ. בין האולם ולמזבח מקדש מפנה שאין בעלי מומין ופרועי ראש וקרושי בגדים נכנסין לשם:

כא. החייל מקדש מבין האולם ולמזבח. שאין נכנס לשם אלא רחיצין ידים ורגלים:

כב. בית קדש הקדשים מקדש מפנה שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכפורים בשעת העבודה:

כג. מקום שהיה בעליה ממן על קדש הקדשים אין נכנסין לו אלא פעם אחת בשבוע לידע מה הוא צריך לתקן בדרך. בשעת שנכנסין הנפאים לבנות ולתקן ומהיה או לחוציא משם את הטמאה. מועד שהיו הנכנסין בזהנים תמימים:

לא מצאו תמימים יקנסו בעלי מומין. ואם אין שם בזהנים יקנסו ליום. לא מצאו ליום יקנסו ישראל. מועד בטוהרים:

לא מצאו טוהרים יקנסו טמאים. טמא ובעל מום יקנס בעל מום ואל יקנס טמא שהטמאה דחיה בעבור. וכל הנכנסין להחיל לתקן בתבואה. אם אין שם תבואה:

אז אפסיר להם שיעשו תבואה יקנסו דרך פתחים:

Perek 8

Guarding Bet Hamikdash.

|| To guard the Mikdash⁵, Not to cease from guarding it."

Guarded by Priests within and Levitim without – 24 Companies

– 24 Posts

The Priests stood guard in 3 places and the Levitim in 21 places.

They stood guard the whole night.

The *Ish Har Habayit* (Officer of the Temple Mount) would go around throughout the night to check on all the watches to make sure no one was sleeping.

In the morning before dawn he would wake those Priests sleeping in *Bet Hamokeid*. (These were the elders of the Priestly watch.) They had the keys to enter the Courtyard. They would then proceed in two groups with two torches of fire, one going eastward and one westward, to check the entire Courtyard. The two groups met at the *Bet Osei Chavitin* where they prompted the bakers to begin their work.

לכבוד מרתין. אבל בית הנקנסת של כרפין הואיל ושל דעת של אנשי העולם נעשה שיבוא ויתפצל בו כל הבא אל המדינה נעשה של כל ישראל ואין מוכרין אותו לעולם:

י. בני הכפר שרצו למכור בית הנקנסת שלהן או לבנות בדמיו בית הנקנסת אחר או לקנות בדמיו תבה או ספר תורה צריכין להתנות על הולקח שיאשר אתו ולא ידון דין ולא דסקי. והוא הקנס ששעברין בו את העדות. ולא בית המטילה ולא בית המים. ואם התנו שכבע טובי העיר במעמד אנשי העיר בשעת מכירה שיהא הולקח מתר לעשות בו כל אלו מותר:

יח. וכן אם התנו שכבע טובי העיר במעמד אנשי העיר על מותר הדמים שהיו חלין דבר הן חלין. ובשולחטין הדמים ובטון טהן בית הנקנסת אחר או שיקט מום הכהן או מטפחות ותק או הקשין או ספר התורה. והא חלין כמו שהתנו ונעשו בהן מה שירצו:

יט. וכן אם קבילו עליהן כל אנשי העיר או דבס אדם אחר. כל מה ששעה שיש והוא מוכר לבדו וטמן לבדו פניו מה שיראה ויתנה פניו מה שיראה:

כ. קנס שמתר להם למכור בית הנקנסת כך נתמין אותו במתנה. שאילו לא היה להם לצבור הנה במתנה זו לא נתרמו. אבל לא משכירין אותו ולא ממשכנין אותו. וכן כשפותרין בהן כנסיות לבנות מתרין למכור ולהתחיל ולתת במתנה הלבנים והדעים והדפס שלהן. אבל להלוותן אסור. שאין הקדשה עולה מהן אלא בדמים או בהנהגה שהיא בדמים:

כא. ודוקה של עיר אצל פי שהקנס מתפצלין בו בתשעיות ובמשפחות מפני שהקנסות דב ואין בהן כנסיות מביחין אותו אין בו קדשה מפני שהוא ערוא ולא נקבע לתפלה. וכן חסות ונצרות שהקנס מתקבעין בהם לתפלה אין בהם קדשה מפני שלא קבעו אותם לתפלה בלבד אלא ערוא מתפצלים בהן כפאוס שמתפצל בדרך בית:

Perek 12

Reading of Torah in Shul (general).



Mosheh Rabenu ordained that Torah should be read publicly on *Shabbat*, Monday and Thursday.

Torah never read publicly with less than 10 people. No talking is allowed while Torah is

הבא והשקחה) לרבי תורה. שהוא (משלי ה טו) "אֲרֵבִים וְיַעֲלֶת חַיִּי". לרבי אסור לאדם ליטע על עפרו ופניו למעלה עד שישה משט כדי שלא יבוא לידו קסוי. וכל אסור במהרה ובהרה ופניו בשעה שמוקדשין וכן למכור. ויתר למדישי בזהר הלבנים נכנסין בשפופרת מפני שהן עסוקין במלאכה לא יבואו לידו תורה:

כא. וכן אסור לאדם להסתכל בנשים בשעה שהן עומדות בתפילה. אפילו להסתכל בבגדי צמר של אשה שהוא מכירה אסור. שלא יבוא לידו תורה:

כב. מי שפגע באשה בשוק אסור לו להלך אחריה אלא רץ ומקלסה לצדדיו או לאחריה. וכל המהלך בשוק אחרי אשה דבר זה מקל עמי הארץ. ואסור לעבור על פתח אשה וזה עד שירחוק ארבע אמות שצנאמר (משלי ה ה) "וְאַל תִּהְיֶה בִּפְתָח בֵּיתָהּ".

כג. ואסור לאדם שואט נשי לשיח ידו במבושי שלא יבוא לידו תורה. ואפילו מתחת טבורו לא יקנסו ידו שואט יבוא לידו תורה. ואם הקדש פים לא יאחז באפה וישתין. ואם היה נשוי מתר. ולא נשוי ובין שואט נשי לא יקנסו ידו לאפס כלל אלא בשעה שהוא צריך למכור:

כד. חסידים וראשונים נהגו להקדים התפלה אחר מום שפועלם לא נסתכל בפניה של. ומהן מי שהתפלה שלא הקבצו מעולם בעזרת אשתו. מפני שכלו פניה מוכרי הבא לרבי האבס שכן אוחזות לבד הקדשים:

כה. מועת חכמים שישא אדם בגיו ובגותיו סמוך לפרקן. שאם יתכן ויבואו לידו ונתו או לידו תורה. וכל זה נאמר ואיבה חב) "תפלת נדח ולא תטא". ואסור להשיא אשה לקמן שכן כמו נותה היא:

כו. ואין האיש רשאי ליבש בשר אשה. ולא ישא עקרה וקנה שאינה ראוי לילד. ורשות לאשה שלא תנשא ולעלם לא תנשא לקרם. ולא ישא בחור וקנה ולא ישא וכן לרד שדבר זה גורם לנזק:

Perek 22

Yichud.



Mipi Hakabalah: It is forbidden to enter into privacy (*yichud*) with any of the women forbidden as *arayot*.

Exceptions are mother with son, father with daughter, and husband with *nidah* wife.

Perek 11

Bet Hakneset (Shul/Synagogue)

Wherever 10 Jews live it is necessary to build a *shul* where prayers can take place.

Behaviour inside a shul (or Bet hamidrash) should be with respect.

This involves not only behaviour within *shul*, but also extends to whether one is allowed to sell a *shul* or rebuild.

A *shul* in a village has different rules to one in a city because in a village it belongs to the people of that village, but in a city, it belongs to all the Jews in the world.

Therefore, laws are more lenient for a village.

פרק י"א

א. כל מקום שיש בו עשרה מישראל צריך להקבין לו בית שנקנס בו לתפלה בכל עת תפלה ויסקוה לו מנרה בית הכנסת. ובפניו כפי העיר או את זה לבנות להם בית הכנסת ולקנות להם ספר תורה גביאים וכתובים:

ב. שבונין בית הכנסת אין בוטין אותה אלא בגבהה של עיר שצנאמר (משלי אכא) "בראש המיתות תהא". ומביחין אותה עד שתהא גבוהה מכל חצרות העיר שצנאמר (מרא טו) "זלרומס את בית אליהו". ואין פותחין פתח בית הכנסת אלא במזרח (במזרח גדול) "והחננים לפני המושבין קדמה". ובטון בו הוייל שפנינו בו ספר תורה. ובטון הוייל זה ברוח שמתפללין כגנוו באותה העיר. כדי שיהיו פניהם אל מול החייל שצנאמר לתפלה:

ג. ופנינו ביהם באמצע הבית כדי שישלח עליה הקודש ותורה ואי מי אשר אומר להם כדרי כבושין כדי שישמעו קלם. וכשפנינו בתפלה שיש בה ספר תורה מעמידין אותה באמצע ואחרי התבואה מליפ החייל ופניה מליפ הקלם:

ד. בידי העם ישבין בבתי כנסיות. והקנים ישבין ופניהן מליפ העם ואחריהם מליפ החייל. וכל העם ישבין שורה לפני שורה ופני השורה לאחרי השורה שלפניה עד שהיו פני כל העם מליפ הקדש וקלם והקנים וקלם התבואה. ובעת ששליח עובר עומד לתפלה עומד בארץ לפני התבואה ופניו לפני הקדש כשאר העם:

ה. בתי כנסיות ובתי מדרשות נהגין בהן כבוד ומכבדים אותן ופרסיעין אותן. ונהגין כל ישראל בספרד ובפרס בשערי ובארץ העיב להחיל עשיית בבתי כנסיות ולהציע מקדשן מרחצאות כדי לישע עליהם. וכערי אדם ישבין בה על הכסאות:

ו. בתי כנסיות ובתי מדרשות נהגין בהן כבוד ומכבדים אותן ופרסיעין אותן. ונהגין כל ישראל בספרד ובפרס בשערי ובארץ העיב להחיל עשיית בבתי כנסיות ולהציע מקדשן מרחצאות כדי לישע עליהם. וכערי אדם ישבין בה על הכסאות:

ז. בתי כנסיות ובתי מדרשות נהגין בהן כבוד ומכבדים אותן ופרסיעין אותן. ונהגין כל ישראל בספרד ובפרס בשערי ובארץ העיב להחיל עשיית בבתי כנסיות ולהציע מקדשן מרחצאות כדי לישע עליהם. וכערי אדם ישבין בה על הכסאות:

Amud Yomi L'anash sponsors for the month of Adar I

לזכות ההצלחה ורפואה שלימה של שלום דובער בן חוה
יעל שיחי'

שי' R' Yoshua Dornbusch By

This weeks' companion is dedicated for the merit of
the

complete and speedy recovery of

שרה בת לוטא שתחי'

לוח 'עמוד יומי' לחסידי חב"ד

שבט - סיון תשפ"ב
January – June 2022



מרכז און ליין
COL
STEINSALTZ CENTER
LET MY PEOPLE KNOW



"Chassidim would learn an Amud of Gemara each day"

Sefer Haminhogin

Decades after the Rebbe inscribed in Sefer Haminhogin that it is customary for Chassidim to study an Amud of Gemara each day, a special organisation has been set up to facilitate and encourage the fulfilment of this important Minhag.

'Amud Yomi L'anash' and its partners provide daily shiurim and resource materials including:

- Daily English Shiur by Rabbi Y. Schtroks from London, UK, and Rabbi B. Korf of New York.
- Daily Hebrew Shiur by Rabbi D. Natraim of Kfar Chabad, Erets Yisroel.
- Organizing local shiurim with personalized flyers.
- Weekly study booklet with the Gemara, translation, illustrations, summaries, and Halacha.
- Study calendars.
- Special Rambam on the 'Amud' collation, elucidated and translated by Ramhampress.com.
- Beautiful presentation of the daily Amud on the 'Steinzaiz Daily Study App'.

AYL is highly praised and supported by Rabonim and Mashpita around the world.

The daily Shiurim are available by telephone on KOL HALASHON:

English Shiur: *7 followed by 999412
Hebrew Shiur: *7 followed by 910688

and online at
AmudYomiChabad.com as well as our media hosts: anash.org and col.org.il
All Shiurim are broadcasted live on zoom, ID: 8951-656-5623 at 13:00 and 20:15 UK time.
To join or organise a Shiur in your community, or for more information, please visit: AmudYomiChabad.com

Or email:

anashamudyomi@gmail.com

קליקני נשמה

ר' ברוך שמואל ב"ר שיקל בראקמאן ז"ה
ר' אהרם יעקב ב"ר שמעון הערשקאוויטש ז"ה

אדר א' - March - February

שבת	שני	שלישי	רביעי	חמישי	שישי	שבת
א' / 27	ב' / 28	ג' / 29	ד' / 30	ה' / 1	ו' / 2	ז' / 3
ב' / 28	ג' / 29	ד' / 30	ה' / 1	ו' / 2	ז' / 3	ח' / 4
ג' / 29	ד' / 30	ה' / 1	ו' / 2	ז' / 3	ח' / 4	ט' / 5
ד' / 30	ה' / 1	ו' / 2	ז' / 3	ח' / 4	ט' / 5	י' / 6
ה' / 1	ו' / 2	ז' / 3	ח' / 4	ט' / 5	י' / 6	יא' / 7
ו' / 2	ז' / 3	ח' / 4	ט' / 5	י' / 6	יא' / 7	יב' / 8
ז' / 3	ח' / 4	ט' / 5	י' / 6	יא' / 7	יב' / 8	יג' / 9
ח' / 4	ט' / 5	י' / 6	יא' / 7	יב' / 8	יג' / 9	יד' / 10
ט' / 5	י' / 6	יא' / 7	יב' / 8	יג' / 9	יד' / 10	טו' / 11
י' / 6	יא' / 7	יב' / 8	יג' / 9	יד' / 10	טו' / 11	טז' / 12
יא' / 7	יב' / 8	יג' / 9	יד' / 10	טו' / 11	טז' / 12	יז' / 13
יב' / 8	יג' / 9	יד' / 10	טו' / 11	טז' / 12	יז' / 13	יח' / 14
יג' / 9	יד' / 10	טו' / 11	טז' / 12	יז' / 13	יח' / 14	יט' / 15
יד' / 10	טו' / 11	טז' / 12	יז' / 13	יח' / 14	יט' / 15	כ' / 16
טו' / 11	טז' / 12	יז' / 13	יח' / 14	יט' / 15	כ' / 16	כא' / 17
טז' / 12	יז' / 13	יח' / 14	יט' / 15	כ' / 16	כא' / 17	כב' / 18
יז' / 13	יח' / 14	יט' / 15	כ' / 16	כא' / 17	כב' / 18	כג' / 19
יח' / 14	יט' / 15	כ' / 16	כא' / 17	כב' / 18	כג' / 19	כד' / 20
יט' / 15	כ' / 16	כא' / 17	כב' / 18	כג' / 19	כד' / 20	כה' / 21
כ' / 16	כא' / 17	כב' / 18	כג' / 19	כד' / 20	כה' / 21	כו' / 22
כא' / 17	כב' / 18	כג' / 19	כד' / 20	כה' / 21	כו' / 22	כז' / 23
כב' / 18	כג' / 19	כד' / 20	כה' / 21	כו' / 22	כז' / 23	כח' / 24
כג' / 19	כד' / 20	כה' / 21	כו' / 22	כז' / 23	כח' / 24	כט' / 25
כד' / 20	כה' / 21	כו' / 22	כז' / 23	כח' / 24	כט' / 25	ל' / 26
כה' / 21	כו' / 22	כז' / 23	כח' / 24	כט' / 25	ל' / 26	י' / 27
כו' / 22	כז' / 23	כח' / 24	כט' / 25	ל' / 26	י' / 27	יא' / 28
כז' / 23	כח' / 24	כט' / 25	ל' / 26	י' / 27	יא' / 28	יב' / 29
כח' / 24	כט' / 25	ל' / 26	י' / 27	יא' / 28	יב' / 29	יג' / 30
כט' / 25	ל' / 26	י' / 27	יא' / 28	יב' / 29	יג' / 30	יד' / 31
ל' / 26	י' / 27	יא' / 28	יב' / 29	יג' / 30	יד' / 31	טו' / 1
י' / 27	יא' / 28	יב' / 29	יג' / 30	יד' / 31	טו' / 1	טז' / 2
יא' / 28	יב' / 29	יג' / 30	יד' / 31	טו' / 1	טז' / 2	יז' / 3
יב' / 29	יג' / 30	יד' / 31	טו' / 1	טז' / 2	יז' / 3	יח' / 4
יג' / 30	יד' / 31	טו' / 1	טז' / 2	יז' / 3	יח' / 4	יט' / 5
יד' / 31	טו' / 1	טז' / 2	יז' / 3	יח' / 4	יט' / 5	כ' / 6
טו' / 1	טז' / 2	יז' / 3	יח' / 4	יט' / 5	כ' / 6	כא' / 7
טז' / 2	יז' / 3	יח' / 4	יט' / 5	כ' / 6	כא' / 7	כב' / 8
יז' / 3	יח' / 4	יט' / 5	כ' / 6	כא' / 7	כב' / 8	כג' / 9
יח' / 4	יט' / 5	כ' / 6	כא' / 7	כב' / 8	כג' / 9	כד' / 10
יט' / 5	כ' / 6	כא' / 7	כב' / 8	כג' / 9	כד' / 10	כה' / 11
כ' / 6	כא' / 7	כב' / 8	כג' / 9	כד' / 10	כה' / 11	כו' / 12
כא' / 7	כב' / 8	כג' / 9	כד' / 10	כה' / 11	כו' / 12	כז' / 13
כב' / 8	כג' / 9	כד' / 10	כה' / 11	כו' / 12	כז' / 13	כח' / 14
כג' / 9	כד' / 10	כה' / 11	כו' / 12	כז' / 13	כח' / 14	כט' / 15
כד' / 10	כה' / 11	כו' / 12	כז' / 13	כח' / 14	כט' / 15	ל' / 16
כה' / 11	כו' / 12	כז' / 13	כח' / 14	כט' / 15	ל' / 16	י' / 17
כו' / 12	כז' / 13	כח' / 14	כט' / 15	ל' / 16	י' / 17	יא' / 18
כז' / 13	כח' / 14	כט' / 15	ל' / 16	י' / 17	יא' / 18	יב' / 19
כח' / 14	כט' / 15	ל' / 16	י' / 17	יא' / 18	יב' / 19	יג' / 20
כט' / 15	ל' / 16	י' / 17	יא' / 18	יב' / 19	יג' / 20	יד' / 21
ל' / 16	י' / 17	יא' / 18	יב' / 19	יג' / 20	יד' / 21	טו' / 22
י' / 17	יא' / 18	יב' / 19	יג' / 20	יד' / 21	טו' / 22	טז' / 23
יא' / 18	יב' / 19	יג' / 20	יד' / 21	טו' / 22	טז' / 23	יז' / 24
יב' / 19	יג' / 20	יד' / 21	טו' / 22	טז' / 23	יז' / 24	יח' / 25
יג' / 20	יד' / 21	טו' / 22	טז' / 23	יז' / 24	יח' / 25	יט' / 26
יד' / 21	טו' / 22	טז' / 23	יז' / 24	יח' / 25	יט' / 26	כ' / 27
טו' / 22	טז' / 23	יז' / 24	יח' / 25	יט' / 26	כ' / 27	כא' / 28
טז' / 23	יז' / 24	יח' / 25	יט' / 26	כ' / 27	כא' / 28	כב' / 29
יז' / 24	יח' / 25	יט' / 26	כ' / 27	כא' / 28	כב' / 29	כג' / 30
יח' / 25	יט' / 26	כ' / 27	כא' / 28	כב' / 29	כג' / 30	כד' / 31
יט' / 26	כ' / 27	כא' / 28	כב' / 29	כג' / 30	כד' / 31	כה' / 1
כ' / 27	כא' / 28	כב' / 29	כג' / 30	כד' / 31	כה' / 1	כו' / 2
כא' / 28	כב' / 29	כג' / 30	כד' / 31	כה' / 1	כו' / 2	כז' / 3
כב' / 29	כג' / 30	כד' / 31	כה' / 1	כו' / 2	כז' / 3	כח' / 4
כג' / 30	כד' / 31	כה' / 1	כו' / 2	כז' / 3	כח' / 4	כט' / 5
כד' / 31	כה' / 1	כו' / 2	כז' / 3	כח' / 4	כט' / 5	ל' / 6
כה' / 1	כו' / 2	כז' / 3	כח' / 4	כט' / 5	ל' / 6	י' / 7
כו' / 2	כז' / 3	כח' / 4	כט' / 5	ל' / 6	י' / 7	יא' / 8
כז' / 3	כח' / 4	כט' / 5	ל' / 6	י' / 7	יא' / 8	יב' / 9
כח' / 4	כט' / 5	ל' / 6	י' / 7	יא' / 8	יב' / 9	יג' / 10
כט' / 5	ל' / 6	י' / 7	יא' / 8	יב' / 9	יג' / 10	יד' / 11
ל' / 6	י' / 7	יא' / 8	יב' / 9	יג' / 10	יד' / 11	טו' / 12
י' / 7	יא' / 8	יב' / 9	יג' / 10	יד' / 11	טו' / 12	טז' / 13
יא' / 8	יב' / 9	יג' / 10	יד' / 11	טו' / 12	טז' / 13	יז' / 14
יב' / 9	יג' / 10	יד' / 11	טו' / 12	טז' / 13	יז' / 14	יח' / 15
יג' / 10	יד' / 11	טו' / 12	טז' / 13	יז' / 14	יח' / 15	יט' / 16
יד' / 11	טו' / 12	טז' / 13	יז' / 14	יח' / 15	יט' / 16	כ' / 17
טו' / 12	טז' / 13	יז' / 14	יח' / 15	יט' / 16	כ' / 17	כא' / 18
טז' / 13	יז' / 14	יח' / 15	יט' / 16	כ' / 17	כא' / 18	כב' / 19
יז' / 14	יח' / 15	יט' / 16	כ' / 17	כא' / 18	כב' / 19	כג' / 20
יח' / 15	יט' / 16	כ' / 17	כא' / 18	כב' / 19	כג' / 20	כד' / 21
יט' / 16	כ' / 17	כא' / 18	כב' / 19	כג' / 20	כד' / 21	כה' / 22
כ' / 17	כא' / 18	כב' / 19	כג' / 20	כד' / 21	כה' / 22	כו' / 23
כא' / 18	כב' / 19	כג' / 20	כד' / 21	כה' / 22	כו' / 23	כז' / 24
כב' / 19	כג' / 20	כד' / 21	כה' / 22	כו' / 23	כז' / 24	כח' / 25
כג' / 20	כד' / 21	כה' / 22	כו' / 23	כז' / 24	כח' / 25	כט' / 26
כד' / 21	כה' / 22	כו' / 23	כז' / 24	כח' / 25	כט' / 26	ל' / 27
כה' / 22	כו' / 23	כז' / 24	כח' / 25	כט' / 26	ל' / 27	י' / 28
כו' / 23	כז' / 24	כח' / 25	כט' / 26	ל' / 27	י' / 28	יא' / 29
כז' / 24	כח' / 25	כט' / 26	ל' / 27	י' / 28	יא' / 29	יב' / 30
כח' / 25	כט' / 26	ל' / 27	י' / 28	יא' / 29	יב' / 30	יג' / 31
כט' / 26	ל' / 27	י' / 28	יא' / 29	יב' / 30	יג' / 31	יד' / 1
ל' / 27	י' / 28	יא' / 29	יב' / 30	יג' / 31	יד' / 1	טו' / 2
י' / 28	יא' / 29	יב' / 30	יג' / 31	יד' / 1	טו' / 2	טז' / 3
יא' / 29	יב' / 30	יג' / 31	יד' / 1	טו' / 2	טז' / 3	יז' / 4
יב' / 30	יג' / 31	יד' / 1	טו' / 2	טז' / 3	יז' / 4	יח' / 5
יג' / 31	יד' / 1	טו' / 2	טז' / 3	יז' / 4	יח' / 5	יט' / 6
יד' / 1	טו' / 2	טז' / 3	יז' / 4	יח' / 5	יט' / 6	כ' / 7
טו' / 2	טז' / 3	יז' / 4	יח' / 5	יט' / 6	כ' / 7	כא' / 8
טז' / 3	יז' / 4	יח' / 5	יט' / 6	כ' / 7	כא' / 8	כב' / 9
יז' / 4	יח' / 5	יט' / 6	כ' / 7	כא' / 8	כב' / 9	כג' / 10
יח' / 5	יט' / 6	כ' / 7	כא' / 8	כב' / 9	כג' / 10	כד' / 11
יט' / 6	כ' / 7	כא' / 8	כב' / 9	כג' / 10	כד' / 11	כה' / 12
כ' / 7	כא' / 8	כב' / 9	כג' / 10	כד' / 11	כה' / 12	כו' / 13
כא' / 8	כב' / 9	כג' / 10	כד' / 11	כה' / 12	כו' / 13	כז' / 14
כב' / 9	כג' / 10	כד' / 11	כה' / 12	כו' / 13	כז' / 14	כח' / 15
כג' / 10	כד' / 11	כה' / 12	כו' / 13	כז' / 14	כח' / 15	כט' / 16
כד' / 11	כה' / 12	כו' / 13	כז' / 14	כח' / 15	כט' / 16	ל' / 17
כה' / 12	כו' / 13	כז' / 14	כח' / 15	כט' / 16	ל' / 17	י' / 18
כו' / 13	כז' / 14	כח' / 15	כט' / 16	ל' / 17	י' / 18	יא' / 19
כז' / 14	כח' / 15	כט' / 16	ל' / 17	י' / 18	יא' / 19	יב' / 20
כח' / 15	כט' / 16	ל' / 17	י' / 18	יא' / 19	יב' / 20	יג' / 21
כט' / 16	ל' / 17	י' / 18	יא' / 19	יב' / 20	יג' / 21	יד' / 22
ל' / 17	י' / 18	יא' / 19	יב' / 20	יג' / 21	יד' / 22	טו' / 23
י' / 18	יא' / 19	יב' / 20	יג' / 21	יד' / 22	טו' / 23	טז' / 24
יא' / 19	יב' / 20	יג' / 21	יד' / 22	טו' / 23	טז' / 24	יז' / 25
יב' / 20	יג' / 21	יד' / 22	טו' / 23	טז' / 24	יז' / 25	יח' / 26
יג' / 21	יד' / 22	טו' / 23	טז' / 24	יז' / 25	יח' / 26	יט' / 27
יד' / 22	טו' / 23	טז' / 24	יז' / 25	יח' / 26	יט' / 27	כ' / 28
טו' / 23	טז' / 24	יז' / 25	יח' / 26	יט' / 27	כ' / 28	כא' / 29
טז' / 24	יז' / 25	יח' / 26	יט' / 27	כ' / 28	כא' / 29	כב' / 30
יז' / 25	יח' / 26	יט' / 27	כ' / 28	כא' / 29	כב' / 30	כג' / 31
יח' / 26	יט' / 27	כ' / 28	כא' / 29	כב' / 30	כג' / 31	כד' / 1
יט' / 27	כ' / 28	כא' / 29	כב' / 30	כג' / 31	כד' / 1	כה' / 2
כ' / 28	כא' / 29	כב' / 30	כג' / 31	כד' / 1	כה' / 2	כו' / 3
כא' / 29	כב' / 30	כג' / 31	כד' / 1	כה' / 2	כו' / 3	כז' / 4
כב' / 30	כג' / 31	כד' / 1	כה' / 2	כו' / 3	כז' / 4	כח' / 5
כג' / 31	כד' / 1	כה' / 2	כו' / 3	כז' / 4	כח' / 5	כט' / 6</